

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

(πρώην Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής- Μεσολόγγι)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΤΖΙΡΑΧΟΥ ΙΩΑΝΝΑ (Α.Μ.: 13761)
ΣΑΜΑΡΑ ΘΕΟΔΩΡΑ (Α.Μ.: 13789)

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΠΑΛΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΠΑΤΡΑΙ, 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	i
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	iv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ: ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΦΕΛΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	4
3.1. Ποιους εξυπηρετεί η ανάλυση των καταστάσεων.....	4
4.1. Ιστορική Αναδρομή των τεσσάρων τραπεζών.....	7
4.1.1 ALPHA BANK.....	7
4.1.2 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.....	9
4.1.3. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.....	9
4.1.4 Τράπεζα Eurobank.....	10
4.2. Χρηματοοικονομική ανάλυση τραπεζών για τα έτη 2017-2019.....	12
4.2.1. Η σημασία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης.....	12
4.2.2 Γιατί εξετάζετε η συγκεκριμένη τριετία.....	13
4.2.3. Ανάλυση Χρηματοοικονομικών δεικτών.....	15
Α) Δείκτες αποδοτικότητας.....	15
Β) Δείκτες Αποτελεσματικότητας.....	20
Γ) Δείκτες Ρευστότητας.....	23
Δ) Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας.....	25
4.3. Ποια τράπεζα είναι η καλύτερη στην Ελλάδα.....	26
ΕΠΙΛΟΓΟΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	29
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	31

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τραπεζικός κλάδος αποτελεί έναν από τους κλάδους που επλήγη περισσότερο κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2007-2008 τόσο σε ολόκληρο τον κόσμο όσο και στην Ελλάδα. Κύρια χαρακτηριστικά των προβλημάτων της συγκεκριμένης περιόδου αποτελούν η μείωση των δραστηριοτήτων λόγω της απώλειας καταθέσεων και της υπερβολικής αύξησης των δανείων. Ωστόσο, το πιο βασικό χαρακτηριστικό αποτέλεσε η έλλειψη εμπιστοσύνης σε αυτές από την πλευρά των πελατών. Παρόλα αυτά, σταδιακά τα πράγματα άρχισαν να βελτιώνονται, νέες προοπτικές τέθηκαν εκ νέου που οδήγησαν στην βελτίωση της απόδοσης των τραπεζών και τη μεγαλύτερη ευημερία τόσο για τις τράπεζες όσο και για τους πολίτες. Το Μάρτιο του 2020, ωστόσο, η έναρξη της παγκόσμιας πανδημίας ώθησε σε μία νέου τύπου οικονομική κρίση όχι μόνο για τον τραπεζικό κλάδο, αλλά σχεδόν για όλους τους κλάδους που συμβάλλουν στις οικονομίες των κρατών ανά την υφήλιο, επιφέροντας νέα ζητήματα και επιβάλλοντας μία νέα τάξη πραγμάτων για ολόκληρο τον κόσμο.

Παρόλη τη νέα κατάσταση που επήλθε λόγω της πανδημίας, σκοπό της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση της οικονομικής κατάστασης των τραπεζών για τα έτη 2017 μέχρι 2019, όταν η κατάσταση από την παγκόσμια οικονομική κρίση είχε ήδη βελτιωθεί και η ανάκαμψη είχε ήδη αρχίσει να λαμβάνει χώρα.

ABSTRACT

The banking sector constitutes one of the mostly suffered sectors so much around the world as in Greece because of the worldwide economic crisis that took place during 2007 and 2008. Basic characteristics of the problems that arouse regarding this specific period of time was the shrinking of the banks' activities due to loss of deposits and extreme increase in loans. Besides these problems though, the basic characteristic that caused all these problems lie on the lack of trust from the standpoint of customers.

Although all these, things started to improve steadily and gradually as new perspectives have been set that led to the improvement of the banks' performance and as a result started increasing the customers' perceptions too. In March 2020, though, the onset of the worldwide pandemic of COVID – 19 led to another economic crisis not only for the banking sector but almost for all the sectors that contribute to countries' economies over the world arising new problems and imposing new aspects for the whole world.

Although the new conditions that arouse due to the worldwide pandemic, the purpose of this project lies on researching the economic condition banks in Greece are in for the years 2017 and 2019 when the situation from the worldwide economic crisis has already started improving and a new rebound for the banking sector has taken place.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τραπεζικός κλάδος στην Ελλάδα, παρόλο που δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για την τεράστια οικονομική κρίση που είχε προκληθεί χρόνια πριν, είναι από τους κλάδους που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν πολύ σοβαρές και αρνητικές συνέπειες. Εξαιτίας της κρίσης, οδηγήθηκε σε μία μεγάλης διάρκειας αναταραχή που είχε ως αποτέλεσμα την συρρίκνωση των δραστηριοτήτων του αλλά και του μεγέθους του. Παρατηρήθηκαν μεγάλες ανακεφαλαιοποιήσεις κρατικών και ιδιωτικών κεφαλαίων, η κρίση συντέλεσε στην ολική καταστροφή μετόχων δυο φορές κάτι που προκάλεσε αβεβαιότητα αλλά και απώλεια της εμπιστοσύνης των πελατών αλλά και των αγορών όπως επίσης και χωρίς προηγούμενο απώλειες καταθέσεων και δημιουργία πρωτοφανούς ύψους δανείων που δεν ήταν εφικτό να εξυπηρετηθούν (Καραμούζης, 2019).

Με το πέρασμα των χρόνων άρχισαν να καταγράφονται σημαντικές βελτιώσεις κυρίως σε σχέση με τα κεφάλαια, περιορίστηκε το ύψος των επικίνδυνων δανείων και της ρευστότητας. Ωστόσο ορισμένα ζητήματα, πολύ σημαντικά, προκαλούν ακόμα ζητήματα όπως για παράδειγμα η χαμηλή κερδοφορία, η πτωτική πορεία των εσόδων και το σχετικό υψηλό κόστος λειτουργίας. Όπως υποστηρίζει ο Καραμούζης (2019) αν και περιορίστηκε το ύψος των επισφαλών δανείων, το ύψος τους είναι ακόμα μεγάλο, κάτι που προκαλεί στασιμότητα στον κλάδο με αποτέλεσμα να πρέπει να αντιμετωπίζει τον σκεπτικισμό των αγορών συνολικά, να υπάρχει δυσκολία σχετικά με την ανταγωνιστική χρηματοδότηση της οικονομίας, και συνεπώς είναι η επιστροφή στην κανονικότητα και την διατήρηση της κερδοφορίας να καθυστερεί (Καραμούζης, 2019).

Οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει στη σημερινή εποχή ο τραπεζικός τομέας είναι πολύ περισσότερες από εκείνες που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης καθώς σε παγκόσμιο επίπεδο οι αλλαγές είναι ραγδαίες και τα καινούργια δεδομένα είναι πολύ πιο απαιτητικά, ζητήματα που επιβάλλουν ριζικές αλλαγές του επιχειρηματικού και λειτουργικού προτύπου τους (Καραμούζης, 2019).

Σύμφωνα με τον Χαρδούβελη (2018) με την έναρξη της χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009 ξεκίνησαν και τα σοβαρά ζητήματα για την Ελλάδα. Το 2008 ακόμα η κρίση δεν είχε γίνει αισθητή στην Ελλάδα καθώς η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας αναλογούσε μόνο το -0,3%. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες άντεξαν την διεθνή κρίση σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης και τις ΗΠΑ όπου τα προβλήματα των τραπεζών ήταν η αιτία της έναρξης και εξάπλωσης της κρίσης εκεί. Ενδεχομένως ο λόγος της αντοχής να αφορούσε την επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που εφάρμοσε η Ελλάδα κατά την περίοδο 2007 και 2009 που κατόρθωσε να αποκρύψει και να επιτείνει τις προηγούμενες ελλείψεις ισορροπιών στην οικονομία (Χαρδούβελης, 2018).

Το 2009 η ύφεση εντείνεται για την Ελλάδα με την κατάρρευση των εξαγωγών και τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας στο -4,3%. Τον Οκτώβριο του 2009 και ενώ η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση διαφαινόταν ότι είχε καμφθεί, στην Ελλάδα η αλλαγή της κυβέρνησης ώθησε στην απότομη και με δραματική εμφάνιση της ανισοροπίας της δημοσιονομικής πολιτικής της. Τότε ξεκίνησαν τα ανεπίστρεπτα προβλήματα. Οι ανισοροπίες που επικρατούσαν πριν το 2010 προκάλεσαν την τεράστια πτώση που διάρκεσε μέχρι το τέλος του 2013. Η συνολική πτώση στην οικονομική δραστηριότητα ήταν μεγαλύτερη από 26% και η ανεργία αυξήθηκε στο 27,9% τον Ιούλιο του 2013. Η μεγάλη πτώση θεωρήθηκε ανταγωνίσιμη της μεγάλης ύφεσης της Αμερικής τη δεκαετία του 1930, που έδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής σκέψης που επικράτησε μέχρι τότε. Αντίθετα, η τεράστια πτώση του ΑΕΠ προκάλεσε ακόμα πιο σοβαρά ζητήματα αναφορικά με την Ελληνική κρίση. Αφότου πέρασαν δέκα χρόνια από την έναρξη της πτώσης στην Αμερική η οικονομική δραστηριότητα επέστρεψε στα επίπεδα που ήταν πριν την κρίση, δηλαδή στο 85%. Στην

Ελλάδα, δέκα χρόνια μετά και πιο συγκεκριμένα περί τα τέλη του 2017 ως την πιο αισιόδοξη κατάσταση, η οικονομική δραστηριότητα επανήλθε κατά 76% στο επίπεδο που ήταν πριν την κρίση. Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η διάρκεια της κρίσης ήταν αποτέλεσμα της ανακοπής της ανάπτυξης από την πλευρά της κυβέρνησης περί το 2015. Έτσι θα μπορούσε να πει κανείς ότι η Ελληνική οικονομική κρίση ήταν χωρισμένη σε δύο φάσεις, με την πρώτη να τελειώνει το 2013 και τη δεύτερη να αρχίζει το 2015, που τελικά είχαν τρομερή επίδραση τον τραπεζικό τομέα. Είναι σαφής η συμβολή των Ελληνικών τραπεζών στην οικονομική κρίση χωρίς να αποτελούν όμως την αιτία για αυτή (Χαρδούβελης, 2018).

Τα ζητήματα των τραπεζών ξεκίνησαν πολύ αργότερα εξαιτίας της άρνησης του ελληνικού Δημοσίου να αποπληρώσει ολοκληρωτικά τα χρήματα που δανείστηκε από τις τράπεζες, κάτι που οδήγησε στην χρεωκοπία τους. Ακολουθήθηκαν τρία προγράμματα οικονομικής προσαρμογής από την ελληνική κυβέρνηση. Την ίδια στιγμή και αφότου που ξεκίνησε η ελληνική κρίση έγιναν σημαντικές αλλαγές στον τραπεζικό τομέα που σηματοδοτήθηκε από δύο χρεωκοπίες και τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις που συντέλεσαν στην ολοκληρωτική αναδιάρθρωσή τους. Στο σήμερα πλέον το 92% του ενεργητικού ανήκει σε τέσσερις συστημικές τράπεζες (Χαρδούβελης, 2018).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της παρούσας εργασίας, στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει ανάλυση της σημερινής κατάστασης των τραπεζών από άποψη νέων τάσεων και προκλήσεων. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στις συνέπειες της υγειονομικής κρίσης του COVID-19 στον τραπεζικό κλάδο. Το τρίτο κεφάλαιο θα επεξηγεί τα οφέλη της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων και ποιους εξυπηρετεί. Το τέταρτο κεφάλαιο με τίτλο σύγκριση εμπορικών τραπεζών χωρίζεται σε τρεις υποενότητες. Στην πρώτη υποενότητα θα γίνει ιστορική αναδρομή των τεσσάρων βασικότερων τραπεζών της Ελλάδας, δηλαδή της Alpha Bank, της Eurobank, της Εθνικής και της Τράπεζας Πειραιώς. Στην δεύτερη υποενότητα και αφού υπογραμμιστεί η σημασία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης όπως επίσης και εξεταστεί γιατί επιλέχθηκε η συγκεκριμένη τριετία 2017-2019 για την συγκριτική ανάλυση των τραπεζών, θα αναλυθούν οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας, δραστηριότητας, μετοχών και ρευστότητας των τεσσάρων τραπεζών. Επιπλέον θα γίνει αναφορά στο ποια είναι η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Τέλος, θα παρατεθούν τα συμπεράσματα από την όλη ανάλυση (Χαρδούβελης, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ: ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τον Καραμούζη (2019) υπάρχουν τρεις μεγάλες τάσεις που αναπροσαρμόζουν τη νέα δομή του τραπεζικού συστήματος. Αρχικά, η πρώτη τάση αφορά τον έντονο ανταγωνισμό κυρίως από μη τραπεζικές εταιρείες και ειδικές θεσμικές επιχειρήσεις που λειτουργούν με χαμηλότερο κόστος, πιο σύγχρονη τεχνολογία και με πιο ήπιο τρόπο εποπτείας. Επιπλέον, είναι σημαντική και η ραγδαία ανάπτυξη των κεφαλαιακών αγορών και χρήματος όπως και το καινούργιο ρυθμιστικό πλαίσιο που επικρατεί και επιβάλλει στις παραδοσιακές τράπεζες να ανταλλάσσουν πληροφορίες και δεδομένα για τους πελάτες τους με άλλους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (Καραμούζης, 2019).

Επιπροσθέτως, η δεύτερη τάση αφορά την χρηματοπιστωτική τεχνολογία που διαμορφώνει με σταθερό και δυναμικό τρόπο τις παραδοσιακές δομές δημιουργώντας ένα νέο τραπεζικό πρότυπο λειτουργίας και εξυπηρέτησης των πελατών και εξυπηρέτησης των πελατών «έχοντας επίκεντρο την νέα ψηφιακή τεχνολογία, το *blockchain*, το *cloud computing*, τα *big data analysis*, την τεχνητή νοημοσύνη και τη ρομποτική» (Καραμούζης, 2019).

Όπως ισχυρίστηκε ο Καραμούζης (2019) η τρίτη και τελευταία τάση αφορά το πιο αυστηρό, περιοριστικό και περίπλοκο εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που επικρατεί και που συνάμα αυξάνει το κόστος της τραπεζικής διαχείρισης και έχει καθοριστική επίδραση στις στρατηγικές επιλογές και την κερδοφορία των τραπεζών (Καραμούζης, 2019).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως οι ελληνικές τράπεζες αφιερώνουν σημαντικό μέρος των πόρων τους όπως και χρόνο προκειμένου να διαχειριστούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Όμως, παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στο να προσαρμοστούν και να προετοιμαστούν να υιοθετήσουν τη νέα ψηφιακή τραπεζική εποχή. Το έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, σε περίπτωση που δεν αντιδράσουν έγκαιρα, θα δημιουργήσει έντονα ζητήματα για την νέα προοπτική λειτουργίας τους. Παράλληλα, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και το γεγονός ότι μεταβάλλονται ραγδαία τόσο η συμπεριφορά όσο και οι προτιμήσεις της πελατείας. Ειδικότερα, μειώνεται η αφοσίωση των πελατών ενώ οι απαιτήσεις τους είναι αυξανόμενες, το ίδιο και η χρήση εναλλακτικών δικτύων (Καραμούζης, 2019).

Η λογική των πελατών αλλάζει και γίνεται απαιτητό το χαμηλότερο κόστος, η υψηλότερη ταχύτητα και η ασφάλεια των συναλλαγών. Σε σύντομο χρονικό διάστημα θα εκλείπουν οι τράπεζες που θα έχουν πολλά υποκαταστήματα και θα απασχολούν μεγάλο αριθμό προσωπικού, οι διαδικασίες τους θα χαρακτηρίζονται από γραφειοκρατία, το άνοιγμα των τραπεζικών λογαριασμών θα πραγματοποιείται μόνο με φυσική παρουσία στο κατάστημα κλπ. Οι περισσότερες διαδικασίες θα εκτελούνται μόνο με ψηφιακό τρόπο. Ήδη και η Ελλάδα έχει αρχίσει να ακολουθεί κατά κόρον τις ραγδαίες αλλαγές που συντελούνται. Το 2018, η πλειοψηφία των συναλλαγών (το 39%) εκτελούνται μέσω εναλλακτικών δικτύων όπως είναι το e-banking και το mobile banking και μόνο το 20% πραγματοποιείται μέσω των παραδοσιακών υποκαταστημάτων, σε αντίθεση με το 40% το 2014. Παράλληλα, η χρήση πλαστικού χρήματος (καρτών) αυξάνεται με γεωμετρική πρόοδο όπου παρατηρούνται 17.6 εκ. ενεργές κάρτες πληρωμών, 5εκ. περισσότερες σε σχέση με το 2014 και 670.000 POS, έναντι 130.000 στο τέλος του 2014, παρόλο που τα 120.000 POS παραμένουν ανενεργά μία ένδειξη αντίδρασης από πλευράς των επαγγελματιών στη διαφάνεια και «υποψία» φοροδιαφυγής. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες προγραμματίζουν να επενδύσουν περίπου €1δισ στις νέες τεχνολογίες στα επόμενα χρόνια για να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στις όποιες προκλήσεις παρουσιάζονται (Καραμούζης, 2019).

Έχοντας πλήρη επίγνωση όλων αυτών, οι ελληνικές τράπεζες και οι διοικήσεις τους κατανοούν τις συνέπειες όλων των εξελίξεων και συνειδητοποιούν πως είναι απαραίτητη η αναδιαμόρφωση και δημιουργία ενός νέου επιχειρηματικού και λειτουργικού προτύπου που να συμβαδίζει με τις νέες απαιτήσεις της αγοράς, ενώ ταυτόχρονα θα επιτυγχάνεται η ομαλή και γρήγορη μετάβαση από το παραδοσιακό τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης, στο νέο ψηφιακό τρόπο τραπεζικών εργασιών. Αν δεν γίνει αναπροσαρμογή στα νέα δεδομένα, δεν θα είναι εύκολο να κερδίσουν οι τράπεζες ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και θα παραμείνουν στάσιμες ενώ θα είναι σημαντικά μεγάλος κίνδυνος της χρεοκοπίας τους (Καραμούζης, 2019).

Όπως υποστηρίζει ο Καραμούζης (2019), ο ανταγωνισμός και η συμπίεση εσόδων για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο δεν θα είναι αποτέλεσμα της εγκατάστασης ξένων τραπεζών στην Ελλάδα. Ο ανταγωνισμός θα είναι ενδοτραπεζικός, θα προέρχεται από τις διασυνοριακές ψηφιακές διαδικτυακές πλατφόρμες, τους καινούργιους εγχώριους και ξένους μη τραπεζικούς θεσμικούς παρόχους υπηρεσιών και την ανάπτυξη των αγορών χρήματος και κεφαλαίου. Ήδη, ελληνικές επιχειρήσεις καταφεύγουν στις αγορές για άντληση κεφαλαίων και σε ξένες διαδικτυακές τράπεζες όπως για παράδειγμα τη N26 και τη Revolut προκειμένου να αποκτήσουν e-money, άδειες παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και συναλλαγών (Καραμούζης, 2019).

Όπως διαφαίνεται, αν οι τράπεζες δεν ακολουθήσουν τις εξελίξεις, θα αμφισβητηθούν οι παραδοσιακές αντιλήψεις και οι τραπεζικές δομές και θα είναι έντονη η πρόκληση με την προβλεπόμενη σημαντική μείωση του ύψους των επισφαλών δανείων με σκοπό να τείνουν προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Προκειμένου να το επιτύχουν ένας ή παραπάνω μηχανισμοί κρατικής βοήθειας είναι πιθανόν να είναι απαραίτητοι. Περαιτέρω, αν δεν πραγματοποιηθούν ταχύτατα οι απαραίτητες προσαρμογές και δεν γίνει πλήρης εξυγίανση των ισολογισμών, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα καταδικαστούν κατά μία έννοια σε στασιμότητα και φθορά, θα χάσουν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, και οι συνέπειες θα είναι ιδιαίτερα αρνητικές. Τα όποια κενά θα καλυφθούν με άλλους τρόπους καθώς δεν θα είναι δυνατόν να μείνει η χώρα χωρίς σύγχρονες τραπεζικές υπηρεσίες (Καραμούζης, 2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19

Στην έκφραση ανάγκης εκσυγχρονισμού ώστε να ξεπεραστούν όσο αυτό ήταν δυνατό οι καταστροφικές συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ήρθε να προστεθεί μία νέα μορφή οικονομικής κρίσης μέσω της υγειονομικής κρίσης εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19. Από το Μάρτιο που η νόσος ανακηρύχθηκε σε πανδημία παγκοσμίως ξεκίνησε μία νέα οικονομική κρίση εφόσον λόγω καραντίνας έπρεπε να κλείσουν καταστήματα και οι εργασίες να ανασταλούν. Και πάλι ο τραπεζικός κλάδος παγκόσμια αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα.

Όπως υποστηρίζει η Κούρταλη (2020), η πανδημία έχει προκαλέσει σοκ στις οικονομίες και τις επιχειρήσεις ωθώντας το πάγωμα της ταχύτατης μείωσης των μην εξυπηρετούμενων δανείων και των τιτλοποιήσεων. Περαιτέρω, προκλήθηκε πλήγμα στα θεμελιώδη μεγέθη και αναβολή άντλησης ρευστότητας με σκοπό την ενίσχυση των κεφαλαιακών δεικτών. Η διαπραγμάτευση των τίτλων TIER 2 των ελληνικών τραπεζών πραγματοποιείται σε χαμηλότερα επίπεδα από την ονομαστική τους αξία και οι αποδόσεις τους έχουν χαμηλώσει, δυσκολεύοντας τις συνθήκες των αγορών και εντείνοντας τα εμπόδια που αντιμετωπίζει ο κλάδος (Κουρτάλη, 2020).

Η επιπλέον ύφεση που προκλήθηκε εξαιτίας της πανδημίας, προκαλεί αντιστροφή της πρόσφατης πτωτικής τάσης που είχε επιτευχθεί στον τομέα των κόκκινων δανείων, σταματώντας κατά μία έννοια την βελτίωση στην ποιότητας του ενεργητικού κλάδου που συνδέεται με το μακροοικονομικό περιβάλλον, σταματώντας την ανάκαμψη της Ελλάδας όπως και την εξισορρόπηση του ελληνικού τραπεζικού κλάδου (Κουρτάλη, 2020).

Αξίζει να σημειωθεί βέβαια ότι η πανδημία δεν προκάλεσε πρόβλημα μόνο στην Ελληνική Επικράτεια αλλά συνολικά σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο. Ωστόσο, η πανδημία σε σχέση με τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο έχει συμβάλει στο να μην μπορούν οι ελληνικές τράπεζες να απευθυνθούν στις ξένες αγορές με σκοπό την βελτίωση των κεφαλαίων τους. Στην αρχή του 2020, η Alpha Bank και η Πειραιώς προέβησαν σε εκδόσεις τίτλων TIER 2 που είχαν ζήτηση από μία διαφοροποιημένη παγκόσμια επενδυτική βάση και πρόσφεραν βοήθεια στην ενδυνάμωση των κεφαλαίων. Οι εκδόσεις αυτές ήταν επιτυχημένες και είχαν μεγαλύτερη ζήτηση από τις αντίστοιχες εκδόσεις της Εθνικής και της Πειραιώς κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2019 (Κουρτάλη, 2020).

Πριν την εκδήλωση της πανδημίας στην αρχή του 2020 οι περισσότερες τράπεζες είχαν σκοπό να κάνουν το ίδιο, βγαίνοντας στις αγορές με τίτλους TIER 2 με σκοπό την ενίσχυση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Όμως με την πανδημία, οι ελληνικοί τίτλοι TIER 2 δεν θα καταφέρουν να βοηθήσουν την ενίσχυση των κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών (Κουρτάλη, 2020).

Σύμφωνα με τη Μαλλiάρα (2020) στη καταγραφή των ζημιών της πανδημίας για τον τραπεζικό κλάδο, το μεγάλο πρόβλημα διαφαίνεται να υπάρχει για τα δάνεια του τουριστικού τομέα, όπου μετά το πέρας της θερινής περιόδου, οι τράπεζες θα πρέπει να ετοιμάσουν αναφορές με τη βιωσιμότητα των ξενοδοχειακών μονάδων για την επόμενη χρονιά. Στις αναφορές θα πρέπει να αναγράφονται και οι υπολογισμοί του εκτενούς εύρους αναστολών πληρωμών των δανείων που εφαρμόστηκε προκειμένου να υποστηριχθούν οι επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα (και όχι μόνο). Να σημειωθεί πως οι αναστολές αυτές θα ισχύουν μέχρι το τέλος της χρονιάς ενώ κάποιοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί όπως είναι η Eurobank έχουν ήδη εξετάσει την προοπτική παράτασης και την επόμενη χρονιά με σχετικό πρόγραμμα (Μαλλiάρα, 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΦΕΛΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1. Ποιους εξυπηρετεί η ανάλυση των καταστάσεων

Πέρα από την πανδημία του COVID -19 η ανάλυση της κατάστασης των ελληνικών τραπεζών εξυπηρετεί το γενικότερο κοινό, αλλά και τις αγορές, τους επενδυτές τόσο σε τοπικό επίπεδο αλλά και σε παγκόσμιο. Σύμφωνα με τη Μαλλiάρα (2020) το 2020 αποτελεί μία χρονιά προκλήσεων θετικών μέχρι τη στιγμή της ανακοίνωσης της παγκόσμιας πανδημίας του COVID- 19. Πριν από την πανδημία οι προκλήσεις αυτές θα ήταν καθοριστικές όχι μόνο για την πορεία της τράπεζας αλλά και τη συμπεριφορά των βασικών μετοχών και των αγορών για την επόμενη χρονιά που οι ελληνικές τράπεζες πρόκειται να υποβληθούν το stress test της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι προσδοκίες για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αφορούν τη μείωση των αρνητικών στοιχημάτων κατά των ελληνικών τραπεζών ορισμένων funds ή αλλιώς της πτώσης θέσεων short που προκάλεσαν ζημιές για το 2019, καθώς η υγεία του τραπεζικού συστήματος είναι εξέχουσας σημασίας τόσο για την οικονομία όσο και για την χρηματιστηριακή αγορά. Επιπλέον, οποιαδήποτε μακροπρόθεσμη ανοδική προσδοκία στο Ελληνικό Χρηματιστήριο εκφράζεται από την πορεία των τραπεζικών μετοχών. Οι προκλήσεις θα επηρέασαν κατά πολύ την άντληση κεφαλαίων για την ανάπτυξή τους όπως ορίζει το νέο τραπεζικό μοντέλο. Άλλωστε προς την ίδια κατεύθυνση οδεύουν και οι θετικές εκτιμήσεις των διεθνών οίκων, αλλά και των διεθνών μετόχων (Μαλλiάρα, 2020).

Οι δράσεις που πραγματοποιούνται σε ένα πλαίσιο όπου τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και στην Ευρωζώνη όπου το κόστος αναχρηματοδότησης είναι εξαιρετικά χαμηλό, ενώ η μετάβαση πάνω στην οποία κινείται η ελληνική οικονομία από « non-investment grade» σε investment εξυπηρετεί και υποστηρίζει τη μεταμόρφωση του τραπεζικού συστήματος (Μαλλiάρα, 2020).

Οι βάσεις πάνω στην οποία κινούνται οι ελληνικές τράπεζες είναι η κερδοφορία, η ψηφιοποίηση της λειτουργίας και τα κόκκινα δάνεια. Το 2020 αποτελούσε μέχρι την έναρξη της παγκόσμιας πανδημίας του COVID - 19 μία καθοριστική χρονιά για τις νέες προκλήσεις και ωθούσε σε μία συντονισμένη και δυναμική αρχή με σκοπό τον ολοκληρωτικό μετασχηματισμό των τραπεζών και του μοντέλου με βάση το οποίο λειτουργούσαν για τα χρόνια που έπονται (Μαλλiάρα, 2020).

Πιο συγκεκριμένα, είναι σημαντικό να αναλυθούν οι 3 άξονες που προαναφέρθηκαν. Έτσι, αναφορικά με την αύξηση των κερδών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη πως στα περιβαλλοντικά πλαίσια της δυσκολίας πηγών εσόδων και του ανταγωνισμού, η αύξηση της κερδοφορίας των τραπεζών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί πρωταρχική προτεραιότητα αλλά και αναγκαιότητα προκειμένου να ενισχυθεί η χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας (Μαλλiάρα, 2020).

Για τις ελληνικές τράπεζες, η αύξηση των κερδών είναι στενά συνδεδεμένη με την επιπλέον μείωση του λειτουργικού τους κόστους ενώ έχει παραλειφθεί και μία άλλη παράμετρος που συνδέεται με τη μείωση των "κόκκινων" δανείων. Η παράμετρος αφορά τις προβλέψεις που γίνονται σχετικά με τα «κόκκινα δάνεια» ώστε να μπορέσει να είναι εφικτή η κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και σύμφωνα με τις οποίες, όσο μειώνονται οι μη εξυπηρετούμενοι λογαριασμοί, θα γίνεται απελευθέρωση και επιστροφή στις τράπεζες με τη μορφή παραγωγικών κεφαλαίων. Πρέπει να σημειωθεί πως η αύξηση της κερδοφορίας των τραπεζών για το 2020 θα είναι αποτέλεσμα της μείωσης των προβλέψεων και όχι των οργανικών αποτελεσμάτων. Με την πώληση «κόκκινων δανείων» οι τράπεζες χάνουν τα έσοδα από τους τόκους που επιβάλλονται στα συγκεκριμένα δάνεια. Όμως με την μείωση των προβληματικών χαρτοφυλακίων μειώνονται και οι προβλέψεις που είναι συνυφασμένες από αυτά (Μαλλiάρα, 2020).

Το καθαρό αποτέλεσμα των δύο παραπάνω συγκυριών θα βοηθήσουν στη μείωση των προβλέψεων κατά 500 εκατομμύρια έως 1 δισεκατομμύριο. Οι 4 επικρατούσες τράπεζες (Εθνική, Eurobank, Alpha Bank και Πειραιώς) είναι πιθανό να μειώσουν τις προβλέψεις των επισφαλών δανείων κατά 3-4 δις ευρώ προκειμένου να επωφεληθεί η κερδοφορία τους (Μαλλιάρια, 2020).

Η αύξηση της κερδοφορίας αποτελεί για τις τράπεζες ένα στοίχημα που είναι αποτυπωμένο στις διαπιστώσεις της τράπεζας της Ελλάδος. Σύμφωνα με την έκθεση που αφορά την Νομισματική πολιτική για το 2019 οι τράπεζες εμφάνισαν αυξημένη λειτουργική κερδοφορία συγκριτικά με το 2018 που στηρίχθηκε σε σημαντικό βαθμό σε μεμονωμένα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις (Μαλλιάρια, 2020).

Επίσης σημαντικό είναι να σημειωθεί πως την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2019 τα καθαρά έσοδα (που προκύπτουν από την αφαίρεση λειτουργικών εσόδων – λειτουργικών εξόδων) παρουσιάζουν άνοδο ενώ και τα κέρδη προ φόρων παρουσίασαν σημαντική αύξηση. Αυτό προέκυψε λόγω του ότι αυξήθηκαν τα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις όπως και άλλα μη επαναλαμβανόμενα έσοδα αλλά και από τη συγκράτηση των εξόδων. Τα έσοδα όμως από τόκους οι οποίοι αποτελούν τα $\frac{3}{4}$ των λειτουργικών εσόδων (σε αντίθεση με το 58% που είναι κατά μέσο όρο για την Ευρωπαϊκή Ένωση) εξακολούθησαν να μειώνονται λόγω της συρρίκνωσης των δανείων. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες μειώθηκαν επιπλέον ανά έτος αποτελώντας το 15% των εσόδων των ελληνικών τραπεζών δηλαδή το 3^ο χαμηλότερο ποσοστό στην Ευρωπαϊκή Ένωση που κατά μέσο όρο είναι διπλάσια της Ελλάδας (Μαλλιάρια, 2020).

Σχετικά με τα έσοδα εξακολούθησε η προσπάθεια για επιπλέον μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω εξορθολογισμού στο δίκτυο των καταστημάτων και περιστολής των γενικότερων διοικητικών εξόδων. Έτσι, η αναλογία εξόδων προς έσοδα ήταν 50,9% που ως επίδοση συγκριτικά με το μέσο όρο της Ευρώπης που ήταν 64% ήταν καλύτερη (Μαλλιάρια, 2020).

Μία σημαντική παράμετρο αποτελεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός των τραπεζών. Ο ψηφιακός τους μετασχηματισμός, που συνεπάγεται και την αλλαγή στη εταιρική κουλτούρα, θα είναι μία σημαντική προτεραιότητα για τις τράπεζες, που μέχρι τα τέλη της επόμενης τριετίας, θα έχουν επενδυθεί κεφάλαια ύψους 1 δισ. ευρώ κάτι που είναι ήδη σε εξέλιξη αλλά αναμένεται να αυξηθούν κατά πολύ περισσότερο (Μαλλιάρια, 2020).

Οι τράπεζες θα πρέπει να προσαρμοστούν έγκαιρα και να λειτουργήσουν με βάση το ότι προστάζει η ψηφιακή εποχή που επικρατεί όπως και ο ανταγωνισμός και να ωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες και με αυτό τον τρόπο να μειώσουν τα κόστη τους. Και αυτό επειδή στον τραπεζικό χώρο εισέρχονται εταιρείες των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής και του ηλεκτρονικού εμπορίου όπως οι Google, Facebook, Amazon, Apple, οι οποίοι δύνανται να παρέχουν γρηγορότερες και πιο ανταγωνιστικές τιμές και υπηρεσίες. Η μεγάλη πρόκληση για τις τράπεζες αποτελεί το πώς με την αναγκαστική τρόπον τινά ψηφιοποίησή τους, δεν θα υπάρξει μείωση των εσόδων τους, αφού οι νεοεισερχθέντες στο χώρο τιμολογούν χαμηλά τις διαδικτυακές τραπεζικές υπηρεσίες τους. Την ίδια στιγμή, οι τράπεζες θα πρέπει να βρουν αποτελεσματικούς τρόπους να μπορέσουν να διαχειριστούν και το κόστος που θα προκύψει από την ψηφιοποίησης (Μαλλιάρια, 2020)

Στόχος των τραπεζών κατόπιν των επενδύσεων στην νέα ψηφιακή εποχή είναι, η σταδιακή μεταφορά του μεγαλύτερου μέρους (περίπου του 90%) των συναλλαγών από τα ταμεία των καταστημάτων στα ψηφιακά κανάλια. Παράλληλα, οι τράπεζες προσπαθούν να αποκτήσουν νέους πελάτες (Μαλλιάρια, 2020).

Σημειώνεται ότι σε αντίθεση με το μέσο όρο διείσδυσης του digital banking που είναι 54% στην Ευρωζώνη, το ποσοστό της Ελλάδας είναι μόλις 27%. Ωστόσο, τα πράγματα εξελίσσονται ραγδαία καθώς η νέα γενιά πελατών των τραπεζών που είναι άνθρωποι που ανήκουν στην ηλικία των 18-24 ετών, πραγματοποιούν μία πολύ ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων μέσα από το κινητό τους, περνώντας κατά μέσο όρο 7 ώρες ημερησίως σε αυτό. Πλέον, 1 στις 5 εγγραφές πελατών στις τράπεζες πραγματοποιείται μέσω κινητού, ο όγκος των συναλλαγών διαδικτυακά και μέσω κινητού τηλεφώνου έχει τριπλασιαστεί συγκριτικά με τα άλλα κανάλια, ενώ το ανερχόμενο mobile banking προβλέπεται ότι θα υπερισχύσει σύντομα του web banking (Μαλλιάρα, 2020).

Τα δεδομένα συνεπώς δείχνουν ότι η ψηφιοποίηση έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις κάτι που υποχρεώνει τις τράπεζες να προσαρμοστούν. Στην αντίθετη περίπτωση τα πράγματα θα είναι πολύ δυσμενή για αυτές (Μαλλιάρα, 2020).

Τέλος, τα "κόκκινα" δάνεια θεωρούνται εμπόδια για τις τράπεζες, καθώς αποτελούν το 42,1% όλου του δανειακού χαρτοφυλακίου. Μέσω του προγράμματος «Ηρακλή», οι τράπεζες έχουν θέσει ως στόχο τη μείωση του παραπάνω δείκτη κάτω από 20% μέχρι το τέλος του 2021 και σε ποσοστό μονοψήφιο για το 2022. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μέσος όρος του δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων στην υπόλοιπη Ευρώπη είναι κάτω από το 3,5% (Μαλλιάρα, 2020).

Το Σεπτέμβριο του 2019, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των ελληνικών τραπεζών μειώθηκαν στα 71,2 δισ. Ευρώ μείωση δηλαδή που ανερχόταν στα 10,6 δισ. ευρώ σε σχέση με το Δεκέμβριο 2018 και για περίπου 36 δισ. ευρώ συγκριτικά με τον Μάρτιο του 2016 που παρατηρήθηκε το υψηλότερο επίπεδό τους. Η μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2019 έγινε εφικτή λόγω πωλήσεων δανείων, 7,1 δισ. ευρώ και διαγραφών στα 3,1 δισ. Ευρώ (Μαλλιάρα, 2020).

Ως προς τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι στο 43% για τα στεγαστικά δάνεια, στο 49,7% για το καταναλωτικά και 40,4% για τα επιχειρηματικά. Λέγοντας επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, αφορά το δείκτη για το χαρτοφυλάκιο τόσο των ελευθέρων επαγγελματιών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, αλλά και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ο δείκτης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου θεωρείται υψηλός με ποσοστό 64,2% και 55,3% αντίστοιχα ενώ καλύτερες επιδόσεις έχουν σημειωθεί στο χαρτοφυλάκιο των μεγάλων επιχειρήσεων 22,4% και στο χαρτοφυλάκιο των ναυτιλιακών δανείων 17,4% (Μαλλιάρα, 2020).

Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι ανησυχητικό ότι, παρόλο που έχει βελτιωθεί το οικονομικό και θεσμικό περιβάλλον, οι εισπράξεις μέσω αναδιρθρώσεων δανείων, είσπραξης καθυστερούμενων οφειλών, ρευστοποίησης εξασφαλίσεων κ.λπ. παραμένουν χαμηλές (Μαλλιάρα, 2020).

Όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενων δανείων, το 48,9% του υπολοίπου αφορά συμβάσεις που έχουν ήδη καταγγεληθεί από τις τράπεζες, το 30,8% δάνεια που είναι αβέβαιο αν θα εισπραχθούν ("unlikely to pay") και το 20,3% δάνεια που έχει παρατηρηθεί καθυστέρηση μεγαλύτερη από 90 ημέρες που όμως οι τράπεζες δεν έχουν καταγγείλει ακόμα. Υψηλό είναι και το ποσοστό των δανειοληπτών, περίπου στο 14,4% του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που έχουν ζητήσει νομική προστασία (Μαλλιάρα, 2020).

Το Σεπτέμβριο του 2019 το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα οποία είχαν πραγματοποιηθεί ρυθμίσεις ήταν 26,4 δισ. Ευρώ αποτελώντας το 37% του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες συμφωνούν στο να δίνονται λύσεις ρύθμισης με μακροπρόθεσμο χαρακτήρα για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια κάτι που αποτελούσε το 53,8% του συνόλου των ρυθμίσεων για το

2019. Παρόλα αυτά είναι αρκετά υψηλό το ποσοστό των δανείων που ενώ έχει πραγματοποιηθεί ρύθμιση εμφανίζουν και πάλι καθυστερήσεις (Μαλλιάρια, 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

4.1. Ιστορική Αναδρομή των τεσσάρων τραπεζών

4.1.1 ALPHA BANK

Η Alpha Bank έχει μία πλούσια επιχειρηματική δραστηριότητα τα τελευταία 140 χρόνια. Η απαρχή της Τράπεζας έγινε από τον Εμπορικό Οίκο Ι.Φ. Κωστοπούλου, που αφότου ιδρύθηκε το 1879 στην Καλαμάτα, άρχισε να αναπτύσσει και τραπεζικές δραστηριότητες. Έτος σταθμός αποτέλεσε το 1916, όταν ο Ιωάννης Φ. Κωστόπουλος, συνεργαζόμενος με τη Λαϊκή Τράπεζα, δημιούργησε, με έδρα την Καλαμάτα, την Τράπεζα Ι.Φ. Κωστοπούλου ως Ετερόρρυθμη Εταιρία, η οποία το 1918 έγινε Τράπεζα Καλαμών, και λειτουργούσε ως Ανώνυμη Εταιρία (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Το 1924 έπειτα από συγχώνευση της Τράπεζας Καλαμών με το τραπεζικό τμήμα του οίκου Ι.Φ. Κωστοπούλου δημιουργήθηκε η Τράπεζα Ελληνικής Εμπορικής Πίστεως, με έδρα την Αθήνα, που δημιούργησε ένα δίκτυο υποκαταστημάτων στην Περιφέρεια της Νοτίου Πελοποννήσου. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο που έγινε γενική οικονομική ανασυγκρότηση, η Τράπεζα Ελληνικής Εμπορικής Πίστεως, το 1947 μετονομάστηκε σε Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως, και αποτέλεσε τη μοναδική Τράπεζα του μεγέθους της επιτυγχάνοντας να ξεπεράσει τις δυσκολίες εκείνης της περιόδου και να στραφεί στην ανάπτυξη ενός ευρύτερου και εθνικού δικτύου υποκαταστημάτων. Κατά τη δεκαετία του 1970, η Τράπεζα Πίστεως, (που ονομάστηκε έτσι το 1972), θεωρήθηκε πρωτοπόρος στον τομέα του εκσυγχρονισμού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, ενώ αφότου απελευθερώθηκε περί τα τέλη της δεκαετίας του 1980, έχει διαμορφωθεί σε έναν τραπεζικό Όμιλο που ωθεί την παροχή ενός ευρέως φάσματος καινοτόμων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για το κοινό (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Το 1999, η Alpha Τράπεζα Πίστεως (όπως μετονομάστηκε το 1994) το 51% των μετοχών της Ιονικής Τράπεζας, κάνοντας τη μεγαλύτερη ιδιωτικοποίηση που είχε πραγματοποιηθεί ποτέ στην Ελλάδα. Το 2000 η νέα τράπεζα που προέκυψε ονομάστηκε Alpha Bank (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Το Φεβρουάριο του 2013, και αφότου προϋπήρχε σχετική συμφωνία από τον Οκτώβριο του 2012, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Εμπορικής Τράπεζας μεταβιβάστηκε από την Crédit Agricole στην Alpha Bank, ενώ τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς ολοκληρώθηκε η νομική συγχώνευση με την απορρόφηση της Εμπορικής Τράπεζας (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Σήμερα, ο Όμιλος Alpha Bank που χαρακτηρίζεται από συνέπεια και αξιοπιστία εξακολουθεί να υποστηρίζει ιδιώτες και επιχειρηματίες Πελάτες και έχει τεράστια συνεισφορά στην οικονομική ανάκαμψη της χώρας (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Πριν την έναρξη της παγκόσμιας πανδημίας η ελληνική οικονομία αναμενόταν να παρουσιάσει αύξηση 2% το χρόνο για τα επόμενα 3 χρόνια, που βασιζόταν στην μείωση της αβεβαιότητας, τη δημοσιονομική αναπροσαρμογή με στόχο την ανάπτυξη και την πιο εντατική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων. Σημαντικοί παράγοντες που θα βοηθήσουν το χτίσιμο ισχυρών βάσεων για πιστωτική επέκταση είναι:

- Η υποχώρηση του spread του 10ετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου.
- Η μείωση της ανεργίας στο 14,5% το 2012 από 27,8% το 2013
- Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος

Επιπλέον, αναμένεται αύξηση περί το 12% της αγοράς των ακινήτων και αυτό λόγω της αύξησης των ξένων άμεσων επενδύσεων και την εγχώριας ζήτησης (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Λαμβάνοντας αυτά υπόψη η Alpha Bank έχει θέσει ως προτεραιότητα να επιταχύνει την εξυγίανση του ισολογισμού της λόγω του γεγονότος ότι το υψηλό κόστος πιστωτικού κινδύνου θεωρείται ως ο κύριος παράγοντας καθυστέρησης της κερδοφορίας τα τελευταία έτη (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Η Alpha Bank επρόκειτο να προβεί σε μία μεγάλη τιτλοποίηση NPEs χωρίς να αλλοιώνει το ποσοστό συμμετοχής των μετοχών. Πρόκειται για ένα χαρτοφυλάκιο που θα έχει λογιστική αξία 12 δις ευρώ επονομαζόμενο ως project Galaxy (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Περαιτέρω η τράπεζα έχει την πρόθεση να εγγυηθεί μέχρι το ποσό των 3,7 δις αναφορικά με το εγκεκριμένο πρόγραμμα εγγύησης ελληνικών τιτλοποιήσεων (HAPS). Η συγκεκριμένη συναλλαγή θα ακολουθείται από πώληση της δραστηριότητας διαχείρισης NPEs στην Ceral Hellas και έπειτα σε επενδυτές που συμμετέχουν στο project Galaxy. Από αυτού του είδους τη δραστηριότητα αναμένεται να μειωθεί ο δείκτης NPE στην Ελλάδα από 44,1% σε κάτω από 20% και ο δείκτης NLP σε λιγότερο από 10% ενώ το CoR είναι αναμενόμενο να κλιμακωθεί κάτω από 100 μονάδες της βάσης pro-forma που αφορά τη συναλλαγή. Αφότου ολοκληρωθεί το πρόγραμμα Galaxy, η τράπεζα σκοπεύει να μειώσει το χαρτοφυλάκιο των υπόλοιπων NPEs με στρατηγικές ρυθμίσεις και αναδιαρθρώσεις κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δεικτών NLP και NPE της τράπεζας της Ελλάδας κάτω από 5% και 10% μέχρι το τέλος του 2022 (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Η τράπεζα σκοπεύει να διατηρήσει τη κεφαλαιακή επάρκεια σε υψηλά επίπεδα και στοχεύει ο δείκτης CAD να είναι στο 17% μέχρι το τέλος του 2022. Επιπλέον, η τράπεζα έχει ξεκινήσει διαδικασίες μετασχηματισμού του μοντέλου λειτουργίας της με σκοπό τη διαμόρφωση του στόχου έτσι ώστε ο Δείκτης εξόδων προς έσοδα (ή αλλιώς Cost to Income) να μειωθεί στο 48% και ο Δείκτης Κόστος προς Ενεργητικό (Cost to Assets) να μειωθεί κάτω από τις 145 μονάδες βάσης. Ένας επιπλέον στόχος της τράπεζας αποτελεί η μείωση των λειτουργικών δαπανών πάνω από 10% μέχρι το 2022 (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Άλλος ένας στόχος αποτελεί για την τράπεζα η μείωση του κόστους μέσα από ενέργειες που αφορούν την διαχείριση των εξόδων, τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των διαδικασιών και μηχανογραφικών συστημάτων, τη διαχείριση του όγκου των εργασιών, τη μετακίνηση συναλλαγών σε πιο αποδοτικά κανάλια και την ανάθεση δραστηριοτήτων σε εξωτερικές πηγές, όπως με την περίπτωση των NPE (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Με την άνοδο της ελληνικής οικονομίας η τράπεζα έχει στόχο να εκταμιεύσει περίπου 14 δις ευρώ σε δάνεια αναμένοντας την αύξηση των ετήσιων εσόδων προμηθειών σε 100 εκατομμύρια ευρώ από την αυξημένη δραστηριότητα εκταμιεύσεων και επιχειρησιακών συναλλαγών αλλά και λόγω της έντονης ζήτησης επενδυτικών και τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Όσον αφορά τους Ιδιώτες έχει σχεδιαστεί η εκταμίευση 2 δις για τα επόμενα 3 χρόνια, καθώς λόγω της ανάκαμψης της αγοράς των ακινήτων αναμένεται να αυξηθεί το διαθέσιμο εισόδημα και έτσι να αυξηθεί η ζήτηση στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Αναφορικά με τις επιχειρήσεις η στρατηγική της τράπεζας έχει σχεδιαστεί ώστε να επιτευχθεί ο στόχος εκταμίευσης των 9 δις ευρώ, σε τομείς που θα συνεισφέρουν την οικονομική ανάπτυξη όπως αυτοί της ενέργειας, των υποδομών της αγοράς των ακινήτων, των τουριστικών, του λιανικού εμπορίου και της βιομηχανίας (*Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.*).

Ένας άλλος στόχος αφορά την βελτίωση των ψηφιακών προϊόντων και της αύξησης παροχής προϊόντων ανά πελάτη με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση της κερδοφορίας των πελατών(Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.).

Η στρατηγική της επιχείρησης αφορά και την επέκταση σε αγορές με υψηλότερα περιθώρια επιτοκίων και προοπτικών ανάπτυξης. Για παράδειγμα, στην Ρουμανία ο Όμιλος αναμένει μερίδιο αγοράς πάνω από 5% έχοντας ως προτεραιότητα την οργανική ανάπτυξη και με στόχο ROE να φτάσει στη χώρα πάνω από 10% για το 2022 (Ιστορική Αναδρομή, χ.χ.).

4.1.2 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1841 και πρωτοεισήχθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το 1880. Πλέον, λειτουργεί 160 χρόνια με επιτυχία αδιαλείπτως για την οικονομία της χώρας. Έχει εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο όμιλο εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και φροντίζει να καλύπτει διαρκώς τις αυξανόμενες ανάγκες των πελατών της. Η Εθνική Τράπεζα ίδρυσε το 1891 την Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων «Η Εθνική» και το 1927 την Εθνική Κτηματική Τράπεζα (Ιστορικά Στοιχεία, χ.χ.).

Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928, η Εθνική Τράπεζα ήταν αυτή που είχε το εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα όπως επίσης ήταν υπεύθυνη και για την έκδοση του νομίσματος. Το 1953, η Τράπεζα προχώρησε σε συγχώνευση με την «Τράπεζα Αθηνών», που ιδρύθηκε το 1893. Κατά τη διάρκεια του 1998, η Τράπεζα απορρόφησε τη θυγατρική τη «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», που προέκυψε ύστερα από τη συγχώνευση δύο προηγούμενων θυγατρικών της εταιρειών, της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» και της «Εθνική Στεγαστική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», έχοντας ως σκοπό την μεγαλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών της στον τομέα της στεγαστικής και κτηματικής πίστης (Ιστορικά Στοιχεία, χ.χ.).

Από τον Οκτώβριο 1999, η Τράπεζα εισήχθηκε στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Περί τα τέλη του 2002, η Εθνική Τράπεζα απορρόφησε τη θυγατρική της "Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως ΑΕ". Στο πλαίσιο του στρατηγικού της προσανατολισμού στην αγορά της ΝΑ Ευρώπης, η ΕΤΕ εξαγόρασε, εντός του 2006, τη Finansbank στην Τουρκία και τη Voivodjanska Banka στη Σερβία (Ιστορικά Στοιχεία, χ.χ.).

4.1.3. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Το 1916 ιδρύεται η Τράπεζα Πειραιώς και το 1918 οι μετοχές της εισάγονται στο χρηματιστήριο Αθηνών. Το 1963 η τράπεζα εντάσσεται στον Όμιλο της Εμπορική τράπεζας, ενώ το 1975 ως θυγατρική πλέον της Εμπορικής γίνεται κρατική. Το 1991 ιδιωτικοποιείται και ονομάζεται Τράπεζα Πειραιώς (Τράπεζα Πειραιώς, χ.χ.).

Το 1998 ο Όμιλος απορρόφησε δύο υποκαταστήματα της Chase Manhattan και την τράπεζα Credit Lyonnais στην Ελλάδα και εξαγόρασε το 31% των μετοχών της Τράπεζας Μακεδονίας Θράκης από την Εθνική μέσω ενεργειών ιδιωτικοποίησης. Το 1999 η Τράπεζα αύξησε το μερίδιό της κατά 35% αφού το πήρε από την Τράπεζα Χίου. Ταυτόχρονα απορρόφησε και τη National Westminster Bank στην Ελλάδα (Τράπεζα Πειραιώς, χ.χ.).

Το 2000 προέβη σε συγχώνευση με την Τράπεζα Μακεδονίας- Θράκης και την Τράπεζα Χίου. Το 2002 πήρε από την Ελληνική κυβέρνηση το 58% της ΕΤΒΑ που είχε σκοπό να συγχωνευτεί ενώ συμμάχησε στρατηγικά με την ING Group, που πήρε και 5% των μετοχών της. Το 2003 η τράπεζα απορρόφησε την ΕΤΒΑ ενώ το 2006 επέστρεψε μέσω πώλησης τις μετοχές της

ING και η συνεργασία Πειραιώς και ING συνεχίστηκε μέσω της ασφαλιστικής εταιρείας (*Τράπεζα Πειραιώς, χ.χ.*).

Το 2011 η Τράπεζα συμπληρώνει 20 χρόνια από την ιδιωτικοποίησή της. Το 2012 η τράπεζα απορρόφησε μέρος της Αγροτικής ενώ ταυτόχρονα αγόρασε το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της Γενικής από το γαλλικό τραπεζικό όμιλο Société Générale (*Τράπεζα Πειραιώς, χ.χ.*)

Το 2013 η Τράπεζα αποτέλεσε επιλογή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ώστε να αποκτήσει τα ελληνικά υποκαταστήματα τριών Κυπριακών τραπεζών (της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας) που λειτουργούσαν και στην Ελλάδα και προέβη σε εξαγορά της Millennium Bank από την πορτογαλική μητρική της. Το 2014 η τράπεζα μέσω απορρόφησης απέκτησε τη Γενική Τράπεζα της Ελλάδος και το 2015 με την ίδια διαδικασία την Πανελλήνια Τράπεζα (*Τράπεζα Πειραιώς, χ.χ.*).

4.1.4 Τράπεζα Eurobank

Το 1990 ιδρύεται η Ευρωεπενδυτική Τράπεζα ΑΕ που εξειδικεύεται σε τομείς επενδύσεων και Private Banking. Το 1994 η Ευρωεπενδυτική Τράπεζα παίρνει το 75% του ποσοστού συμμετοχής της Banque de Depots που μετέπειτα ονομάζεται EFG Private Bank Luxembourg SA (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 1997 η Ευρωεπενδυτική τράπεζα ΑΕ μετονομάζεται σε EFG Eurobank ΑΕ. Συνάμα συγχωνεύεται με την Interbank Ελλάδος και ολοκληρώνει την εξαγορά της Credit Lyonnais Grece SA (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 1998 η Τράπεζα EFG Eurobank ΑΕ εξαγοράζει ποσοστό συμμετοχής ελέγχου της Τράπεζας Αθηνών ΑΕ ενώ η Deutsche Bank AG παίρνει το 10% στη συμμετοχή της στην τράπεζα. Επιπλέον, η τράπεζα με την Consolidated Eurofinance Holdings SA εξαγοράζουν το 18,4% συμμετοχής της τράπεζας εργασίας ΑΕ από κοινού. Αυτή τη χρονιά ιδρύεται και η EFG Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 1999 η τράπεζα συγχωνεύεται με την Τράπεζα Κρήτης ΑΕ και την Τράπεζα Αθηνών ενών εισάγεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και ιδρύεται η EFG Eurobank Χρηματιστηριακή ΑΕΠΕΥ (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 2000 συγχωνεύεται με την Τράπεζα Εργασίας και μετονομάζεται σε τράπεζα EFG Eurobank Εργασίας ΑΕ. Παίρνει το 19,25% της Bancpost SA της Ρουμανίας και ιδρύεται η EFG Finance ΑΕΠΕΥ και η Eurolife ERB Insurance (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 2002 μέσω απορρόφησης αποκτά την Telesis Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ. Ταυτόχρονα προχωρά στην εξαγορά του 50% της Alico CEH Balkan Holdings και αποκτά το 43% συμμετοχής στην Postbank Βουλγαρίας. Αποκτά άλλο ένα 17% μετοχών αυξάνοντας το μετοχικό της κεφάλαιο στην Bancpost σε 36,25% και με επιπλέον δυνατότητα αύξησης στο 45% (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 2003 αποκτά το 90,8% της Postbank Ad Σερβίας και την μετονομάζει σε EFG Eurobank AD Beograd. Επιπλέον, κατέχει την πλειοψηφία ελέγχου του μετοχικού κεφαλαίου της Bancpost Ρουμανίας (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 2004, η τράπεζα ολοκληρώνει την εξαγορά της Ιντερταστ ΑΕΔΑΚ. Περαιτέρω εξαγοράζει το άλλο 50% της ALICO/CEH Balkan Holdings αυξάνοντας τη συμμετοχής της στην Postbank Βουλγαρίας σε 96,74%. Τέλος, επιτυγχάνει και αύξηση συμμετοχής 93,5% στην EFG Eurobank Beograd Sa (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

Το 2005 διευρύνεται στην Τουρκία αποκτώντας τον έλεγχο της Χρηματιστηριακής HC Istanbul. Επιπλέον, αποκτά και το 62,3% της Nacional Stedionica Banka της Σερβίας.

Το 2006 η Τράπεζα επεκτείνεται στην Πολωνία μέσω της Polbank EFG. Εξαγοράζει στο 100% τη Nacional Stedionica Banka της Σερβίας και συγχωνεύεται με την EFG Eurobank AD Beograd Σερβίας και μετονομάζεται σε Eurobank EFG Stedionica AD Beograd. Αποκτά μεγαλύτερο ποσοστό από 90% της DZI Bank Βουλγαρίας με την εξαγορά της Ουκρανικής Universal Bank *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2007 κάνει αισθητή την παρουσία της στην Κύπρο, ενώ εξαγοράζει το 70% της Tekfenbank Τουρκίας μετονομάζοντας την σε Eurobank Tekfen. Την ίδια χρονιά εξαγοράζει την Universal bank Ουκρανίας και συγχωνεύει την Postbank με την DZI στη Βουλγαρία *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2011 απορροφά μέσω συγχώνευσης τη ΔΙΑΣ ΑΕΕΧ. Το 2012 η τράπεζα EFG Eurobank Εργασία ΑΕ πωλάει την Eurobank Tefken στην Burgan Bank ενώ προβαίνει σε μεταβίβαση του 70% της Polbank EFG στην Raiffeisen Bank International. Αυτή τη χρονιά η επωνυμία της τράπεζας γίνεται Τράπεζα Eurobank Εργασίας ΑΕ *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2013 ολοκληρώνεται η ανακεφαλαιοποίησή της από το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Μέσω συγχώνευσης απορροφά το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ και τη Νέα Proton Τράπεζα ΑΕ *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2014 αυξάνει το μετοχικό της κεφάλαιο τελειώνει επιτυχώς η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά 2.864 εκατ. ευρώ. Το 64,6% των κοινών μετοχών της Eurobank ανήκουν σε θεσμικούς επενδυτές και ιδιώτες μετόχους. Επιπλέον, η τράπεζα ενώνεται από άποψη λειτουργίας με το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ μέσω της ενοποίησης και των συστημάτων της πρώην Τ Bank ΑΤΕ. Επιδεικνύοντας σεβασμό απέναντι στους πελάτες αλλά και την μακρά ιστορία του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, η Eurobank διατηρεί χωρίς να αλλάξει, διακριτά τα καταστήματά του, τοποθετώντας σήμανση ως Δίκτυο Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2015, η Eurobank Bulgaria AD εξαγοράζει το κατάστημα της Alpha Bank στη Βουλγαρία. Η Τράπεζα Eurobank Ergasias ΑΕ αυξάνει το μετοχικό της κεφάλαιο κατά 2.038.920.000€ με τη συμμετοχή μόνο ιδιωτικών κεφαλαίων. Το 97,62% της Τράπεζας Eurobank Ergasias ΑΕ κατέχουν θεσμικοί επενδυτές και ιδιώτες μέτοχοι *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2016 πωλείται το 80% των μετοχών της Eurolife ERB Insurance Group ΑΕ Συμμετοχών και ο Όμιλος TAS Group παίρνει τη Universal Bank από τον Όμιλο Eurobank *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2017 η Eurobank αναγγέλλει επιτυχώς ότι διαθέτει 20.252.001 μετοχές της Grivalia Properties μέσω γρήγορης διαδικασίας βιβλίου προσφορών *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2018 πουλάει τις θυγατρικές εταιρείες του ομίλου στη Ρουμανία στην Banca Transilvania. Ταυτόχρονα πουλάει χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPE) που ανερχόταν σε συνολικό οφειλόμενο κεφάλαιο 1,1 δισ. ευρώ. Παράλληλα συμφωνεί να εξαγοράσει τη Piraeus Bank Bulgaria και ανακοινώνει σχέδιο συγχώνευσης με την Grivalia και μειώνει με γρήγορους ρυθμούς τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPE) *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2019 αποτελεί μία χρονιά ολοκλήρωσης αρκετών δράσεων. Συγχωνεύεται με απορρόφηση τη Grivalia. Εξαγοράζει τη Piraeus Bank Bulgaria. Ολοκληρώνει την πώληση mezzanine και junior notes μέσα από την τιτλοποίηση που πέτυχε χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών δανείων (επνομαζόμενου project Pillar). Υπογράφει δεσμευτική συμφωνία με τον όμιλο doValue ώστε να πουλήσει ένα μέρος των mezzanine και junior notes από την τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων (που ονομαζόταν project Cairo) και 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank FPS (που επνομαζόταν project Europe) *(Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.)*.

Το 2020 σημαίνει την ολοκλήρωση επιταχυνόμενης μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Η Τράπεζα Eurobank Ergasias ΑΕ αλλάζει επωνυμία σε Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών (Eurobank Holdings). Ταυτόχρονα, ιδρύεται μια νέα εταιρεία - πιστωτικό ίδρυμα, η Τράπεζα Eurobank ΑΕ, που είναι 100% θυγατρική της Eurobank Holdings. Παρέχεται ως εισφορά μέρος των mezzanine και junior notes από την τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Cairo Mezz Plc, που και αυτή είναι 100% θυγατρική της Eurobank Holdings, ενώ γίνεται διανομή των μετοχών της Cairo Mezz Plc στους μετόχους της Eurobank Holdings. Τέλος, αποπερατώνονται τα έργα Europe και Cairo με τον όμιλο doValue (*Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου, χ.χ.*).

4.2. Χρηματοοικονομική ανάλυση τραπεζών για τα έτη 2017-2019

4.2.1. Η σημασία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ανάλυση και η διερεύνηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων συμβάλλει ένας συνδυασμός αριθμητικών εννοιών που διαχωρίζονται σε: α) τιμές ή αξίες λογαριασμών, β) ποσότητες αγαθών, γ) ημέρες ή μήνες (ταχύτητα) κυκλοφορίας και δ) σχετικούς αριθμούς που είναι αποτέλεσμα ποσοτικής σύνθεσης, πηλίκων ή βαθμών στατικής ή δυναμικής έκφρασης αλλά ταυτόχρονα συγκεκριμένα ή αφηρημένα (αριθμοδείκτες). Όλα τα παραπάνω έχουν προκύψει αφότου έχουν μελετηθεί και αναλυθεί συγκριτικά οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Μελετώντας και αναλύοντας τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις γίνεται εφικτή η διάκριση συγκριτικών μεταβολών των διάφορων μεγεθών προηγούμενων ετών με αποτέλεσμα να είναι εμφανής οι τάσεις των παρόντων μεταβολών που ασκούν επίδραση στα που επιδρούν στα χρηματοοικονομικά δεδομένα της επιχείρησης. Οι πιο συνηθισμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι ο ισολογισμός, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και η κατάσταση ταμειακών ροών. Στην απλούστερη μορφή τους, οι συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις εμφανίζουν πολύ συχνά δύο ή περισσότερες διαδοχικές χρήσεις (Παπαδέας, 2015).

Μελετώντας τις συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις εντοπίζονται τα δεδομένα που έχουν μεταβληθεί και είναι μεγάλης σημασίας για την επιχείρηση με το πέρασμα των χρόνων που βοηθούν στο να συνειδητοποιηθεί το κατά πόσο είναι ευνοϊκές ή δυσώϊωνες οι μετατροπές που έχουν συμβεί και κατά πόσο εκφράζεται η επιχειρηματική, επενδυτική ή χρηματοδοτική πολιτική που έχει οριστεί ότι πρέπει να ακολουθήσει η επιχείρηση (Παπαδέας, 2015).

Προκειμένου να αναλυθούν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι αναγκαία η χρήση συγκεκριμένων προτύπων μεγεθών που ισχύουν κατά την περίοδο της μελέτης. Επιπλέον, τα μεγέθη είναι πιο αξιόπιστα με τη σύγκριση παρόμοιων οικονομικών στοιχείων άλλων επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο κλάδο τόσο σε απόλυτο όσο και σε ποσοστιαίο επίπεδο ή ανάλογα με το μέσο όρο (Παπαδέας, 2015).

Για να καθίσταται εφικτό να συγκριθούν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Α) θα πρέπει να είναι ομοιογενείς όταν κατηγοριοποιούνται τα μεγέθη για όλες τις χρήσεις που πρόκειται να αναλυθούν

Β) θα πρέπει να είναι όμοιες οι επιμέρους λογαριασμοί όταν πρόκειται να συμπεριληφθούν στις διάφορες ομάδες λογαριασμών

Γ) θα πρέπει να τηρούνται με συνέπεια οι ίδιες υποθέσεις και αρχές. Στην πιθανή περίπτωση που υπάρχει διαφοροποίηση σε συγκεκριμένους ή άλλους λογαριασμούς των καταστάσεων που αναλύονται θα πρέπει να ξεκαθαρίζεται αναλόγως στα παραρτήματα ή μέσω επεξηγηματικών πληροφοριών (Παπαδέας, 2015).

Συνοψίζοντας, αν πρόκειται να πραγματοποιηθεί ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης μίας επιχείρησης είναι αναγκαίο να πραγματοποιείται είτε με εναλλαγή είτε σε συνδυασμό διαχρονικότητας ή διαστρωματικότητας έτσι ώστε η ανάλυση να γίνει με τον τρόπο κίνηση των λογαριασμών ή ομάδων λογαριασμών ανάλογα με τα κοινά μεγέθη, την τάση και τους δείκτες ή και την τάση και τους αριθμοδείκτες. Μελετώντας και αναλύοντας συνεπώς τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις η επιχείρηση λαμβάνει γνώση για την πορεία της μέσω πληροφοριών που δίνονται σχετικά με τη ρευστότητα, τη δραστηριότητα, την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητά της (Παπαδέας, 2015).

Είναι αξιοσημείωτο δε, πως οι διαχρονικές συγκρίσεις παρέχουν πληροφόρηση για το πως συμπεριφέρονται τα μεγέθη που αφορούν τη διαδοχική τους χρήση. Ανάλογα με τα μεγέθη που θα επιλεγθούν η διαχρονική σύγκριση μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με λειτουργικά, χρηματοδοτικά, λογιστικά και επενδυτικά κριτήρια (Παπαδέας, 2015).

Επιπροσθέτως, η ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με διαστρωματικό τρόπο όπου η σύγκριση αφορά το ίδιο χρονικά διάστημα και συγκρίνει κοινά, ομοιογενή μεγέθη. Περαιτέρω, αυτές οι συγκρίσεις αφορούν και διαφορετικές επιχειρήσεις που έχουν ίδιο ή διαφορετικό μέγεθος και είναι μέρη του ίδιου κλάδου ή βιομηχανίας. Είναι σημαντικό επίσης να λαμβάνεται υπόψη ότι είναι δυνατόν να προκύψουν ζητήματα στην περίπτωση που χρησιμοποιηθούν διαφορετικές λογιστικές μέθοδοι ή αν οι ημερομηνίες κλεισίματος του λογιστικού έτους των επιχειρήσεων είναι διαφορετικές σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις με τις οποίες θα πραγματοποιηθεί η σύγκριση. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάλυση θα πρέπει να βασίζεται σε αναμορφωμένα λογιστικά μεγέθη ώστε να μην υπάρχει προσπάθεια διαστρέβλωσής τους (Παπαδέας, 2015).

4.2.2 Γιατί εξετάζετε η συγκεκριμένη τριετία

Μέχρι το τέλος του 2017 και ενδεχομένως το 2018, οι τράπεζες είχαν στη διάθεσή τους τα αναγκαία κεφάλαια ώστε να μπορέσουν να διατηρηθούν από τη συνεχή στάσιμη κατάσταση που επικρατούσε. Ωστόσο, οι καταθέσεις των πελατών συνέχιζαν να βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα και τα μη-εξυπηρετούμενα ανοίγματα (Non-Performing Exposures) στους οφειλέτες απάρτιζαν το μισό του ολικού ποσού των δανείων χωρίς να έχει σημειωθεί ιδιαίτερη μείωση. Η πορεία των τραπεζών συνέχιζε να βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με την ανάπτυξη της χώρας αλλά και με την ταυτόχρονη επίλυση χρόνιων ή καθυστερούμενων ζητημάτων που είχαν ως αποτέλεσμα να καθυστερεί η απομείωση των μη-εξυπηρετούμενων δανείων λόγω για παράδειγμα εξωδικαστικών συμβιβασμών ανάμεσα σε δανειστές και οφειλέτες. Περαιτέρω, αξιοποιόταν κοινή βάση δεδομένων για την ενημέρωση των συνολικών οφειλών των πολιτών στις τράπεζες, την εφορία, τα ταμεία ή ακόμα και προκειμένου να απαλλαχθούν τα στελέχη των τραπεζών που καλούνταν να έρθουν αντιμέτωποι με το φόβο του εισαγγελέα για αποφάσεις που έλαβαν αναφορικά με ρυθμίσεις ή διαγραφές χρεών προς τις τράπεζες (Χαρδούβελης, 2018).

Πιο συγκεκριμένα, το μακροοικονομικό περιβάλλον για τις τρεις χρονιές του ενδιαφέροντος είχε διαμορφωθεί ως εξής.

Το 2017 καταγράφηκαν σημαντικές εξελίξεις αναφορικά με την ελληνική οικονομία, που αποδείκνυαν μία εικόνα σταθερότητας σχετικά με τη δημοσιονομική προσαρμογή και άνθηση αναφορικά με τις προσδοκίες αλλά και την εμπιστοσύνη που επανακτήθηκε στην αγορά (Χαρδούβελης, 2018).

Το 2017, στα πλαίσια του τρίτου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, εκδόθηκαν μία σειρά βραχυπρόθεσμα μέτρα προκειμένου να ελαφρυνθεί το χρέος. Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε με επιτυχία. Κατά το 2017, ο δείκτης που καθόριζε το

οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση σε σχέση με το 2016 και βρέθηκε στο υψηλότερο επίπεδο για τρία συνεχή χρόνια. Όσον αφορά το δείκτη τιμών καταναλωτή παρουσίασε και αυτός αύξηση και αυτό είχε ως αποτέλεσμα το ποσοστό του πληθωρισμού να επιστρέψει σε τιμές αποπληθωρισμού. Το ΑΕΠ για το 2017 παρουσίασε αύξηση κατά 1,4% ετησίως κάτι που ενδυνάμωσε τις πιθανότητες ανάπτυξης της οικονομίας. Το ποσοστό της ανεργίας, επίσης, μειώθηκε για το 2016 ενώ σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης. Άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στην βελτίωση ή χειροτέρευση ενός οικονομικού κλίματος όπως ο τουρισμός ενισχύθηκε. Η τήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας, η προοδευτική ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης διεθνώς που είχε σχέση με την βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών της χώρας και αντίστοιχα τα θετικά αποτελέσματα της οικονομικής δραστηριότητας που ήταν αποτέλεσμα της επανάκτησης της αξιοπιστίας εγχώρια, που θα ενισχυθούν επιπλέον από την κατεύθυνση που θα δοθεί μέσω της οικονομικής πολιτικής ώστε να υπάρξουν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις που θα ωθήσουν ακόμα περισσότερο την ανάπτυξη, θα αποτελέσουν το εφελκυστικό ώστε να εξακολουθήσει η αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας (Χαρδούβελης, 2018).

Η οικονομικό-πολιτική κατάσταση της Ελλάδας κατά την διάρκεια του 2017 ήταν ένας παράγοντας που επέφερε κίνδυνο για τον κλάδο των τραπεζών στην Ελλάδα ενώ οι γεωπολιτικές εξελίξεις συνιστούν και αυτές κίνδυνο (Χαρδούβελης, 2018).

Επιπρόσθετα, η εφαρμογή μέτρων προσαρμογής θεωρήθηκαν ότι μπορεί να έχουν αρνητική επίδραση στην ρευστότητα αλλά και την κεφαλαιακή επάρκεια (Χαρδούβελης, 2018).

Όσον αφορά το 2018, είναι σημαντικό ότι εξακολούθησε να υφίσταται η πορεία ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Οι σημαντικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά το 2018 συνέστησαν τη βάση που συνέβαλε στην ενδυνάμωση του οικονομικού κλίματος και την τήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας. Η οικονομική δραστηριότητα ενισχύθηκε και η οικονομική πολιτική επικεντρώθηκε στην πιο έντονη εποπτεία διασφαλίζοντας την εξακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας παρά τις υφιστάμενες προκλήσεις. Το 2018, χρονιά με σταθερή βελτίωση του οικονομικού κλίματος και συνολικά στους επιμέρους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά και του δείκτη εμπιστοσύνης των καταναλωτών ώθησε το δείκτη οικονομικού κλίματος στα υψηλότερα επίπεδα συγκριτικά με την τελευταία δεκαετία. Το ΑΕΠ εξακολούθησε να παρουσιάζει άνοδο ενώ το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά 2,2% συγκριτικά με το 2017. Ο πληθωρισμός σημείωσε και αυτός μείωση κατά 0,5% ενώ θετική ήταν και η εικόνα του τουρισμού όπως και άλλως επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όπως το λιανικό και χονδρικό εμπόριο, η βιομηχανία, οι εξαγωγές και άλλες υπηρεσίες (Χαρδούβελης, 2018).

Από δημοσιονομικής άποψη, το 2018 ήταν μία χρονιά που παρουσίασε έλλειμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ενώ ως πρωταρχικός παράγοντας κινδύνου εξακολουθεί να λογίζεται η οικονομικό-πολιτική κατάσταση της Ελλάδας, ομοίως και η γεωπολιτικές εξελίξεις. Η εφαρμογή του ετήσιου προϋπολογισμού πιθανόν να είχαν αρνητική επίδραση όσον αφορά τη ρευστότητα των τραπεζών, ενώ η παρακολούθηση των εξελίξεων και η αξιολόγησή τους τακτικά είναι δυνατόν να εξυπηρετήσει στην αξιολόγηση του τρόπου που επιδρούν, στις εργασίες και τη χρηματοοικονομική της απόδοση (Χαρδούβελης, 2018).

Όσον αφορά το 2019, ήταν και αυτή χρονιά που η Ελληνική οικονομία τήρησε την αναπτυξιακή της πορεία, παρά τις προκλήσεις που υπήρξαν εγχωρίως αλλά και το επικρατών κλίμα αβεβαιότητας διεθνώς. Αφότου ολοκληρώθηκε το 2018 το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής, Ελλάδα συμπεριλήφθηκε «στον κύκλο συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου» ενώ εξακολουθούσε να βρίσκεται κάτω από την έντονη εποπτεία του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χαρδούβελης, 2018).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το 2019 εφαρμόστηκαν νέα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους που ανακοινώθηκαν το μήνα Ιούνιο. Η εξακολουθητική σταθερή πορεία ανόδου της χώρας αποδεικνύει το πόσο βελτιώθηκε το περιβάλλον, που συνιστά προϋπόθεση έτσι ώστε να

εξακολουθήσει να βρίσκεται σε βιώσιμη τροχιά ανάπτυξης η ελληνική οικονομία (Χαρδούβελης, 2018).

Το 2019, το ΑΕΠ παρουσίασε αύξηση 1,9% ετησίως σε σχέση με το 2018, με τις εξαγωγές, τις επενδύσεις και την τελική κατανάλωση να συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, βελτιώθηκαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες όπως και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών, που οδήγησε στην αύξηση του δείκτη οικονομικού κλίματος σχετικά με τον αντίστοιχο του 2007. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε και το 2019 ενώ σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 2,2%. Ο πληθωρισμός ήταν στο 0,3% λόγω της ελάττωσης των φορολογικών συντελεστών περί τα μέσα του 2019, κάτι που ώθησε την αποκλιμάκωση των τιμών. Το 2019, ενισχύθηκαν ακόμα περισσότερο οι θετικές επιδράσεις του τουρισμού ενώ αύξηση παρατηρήθηκε και σε κλάδους όπως το λιανικό εμπόριο, οι υπηρεσίες και οι εξαγωγές. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας (2017-2018) παρατηρήθηκε και αύξηση στον τομέα των ακινήτων (Χαρδούβελης, 2018).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι από τους πρωταρχικούς παράγοντες κινδύνου της ελληνικής οικονομίας για τον τραπεζικό κλάδο της Ελλάδας ήταν τόσο οι παγκόσμιες όσο και οι εγχώριες συνθήκες που επικρατούσαν στις χρηματαγορές αλλά και μακροοικονομικά εκείνη την περίοδο. Οι συνθήκες ήταν απόρροια των αρνητικών επιδράσεων του κορωνοϊού όπως και της πιθανής περίπτωσης (τότε) για επιστροφή σε περιβάλλον ύφεσης για την Ευρωπαϊκή οικονομία. Σημαντικός παράγοντας αποτέλεσε και η υψηλή μεταβλητότητα των αγορών πετρελαίου (επίσης λόγω των επιπτώσεων της νόσου του κορωνοϊού). Ωστόσο, επιπλέον κίνδυνος συνίσταται και από τις γεωπολιτικές εξελίξεις (Χαρδούβελης, 2018).

Αρνητική επίδραση προκαλούν οι εξελίξεις στην οικονομική ανάπτυξη, της δημοσιονομική πολιτική, την ανεργία όπως και το πως θα διακυμανθούν οι τιμές των ακινήτων είναι πιθανόν να πλήξουν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών όπως και τη ρευστότητά της. Ενώ διενεργούταν διαρκής παρακολούθηση των εξελίξεων ώστε να υπάρξει έγκαιρη αντιμετώπιση (όσο αυτό είναι εφικτό) των ζητημάτων (Χαρδούβελης, 2018).

Όπως γίνεται κατανοητό συνεπώς, η επιλογή της τριετίας 2017-2019 είναι σημαντική γιατί αποτέλεσε σημείο όπου η οικονομία είχε επανεκκινήθει, η ανάπτυξη της χώρας είχε αρχίσει να σταθεροποιείται και να αυξάνεται. Επιπλέον, από πολιτικής άποψης, η κυβέρνηση άλλαξε θέτοντας νέα δεδομένα για την οικονομία προτού αυτά αναδιαμορφωθούν για άλλη μία φορά λόγω της πανδημίας.

4.2.3. Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Δεικτών

A) Δείκτες αποδοτικότητας

Η εκτίμηση της αποδοτικότητας είναι εξέχουσας σημασίας καθώς δίνει πληροφορίες προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων προκειμένου να επιτευχθεί ο τελικός στόχος τους που είναι το κέρδος (Αποστόλου, 2015).

Η ανάλυση της αποδοτικότητας συνεπώς όπως υποστηρίζει ο Κεφάλας (2019) είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις επιχειρήσεις γενικά, αλλά και για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως είναι οι τράπεζες και πραγματοποιείται από την αξιοποίηση της ανάλυσης της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης. Καθώς η επίτευξη του κέρδους αποτελεί το βασικό στόχο, ο βαθμός αποδοτικότητας είναι εξέχουσας σημασίας καθώς αναφέρεται στην ικανότητα μίας επιχείρησης να επιφέρει κέρδη από τις δραστηριότητες της. Προκειμένου λοιπόν να αξιολογηθεί η αποδοτικότητα, χρησιμοποιούνται δείκτες που παρουσιάζουν σε γενικό πλαίσιο την ικανότητα της τράπεζας να διαχειριστεί τόσο τα έσοδα όσο και τα έξοδα της με σκοπό να δημιουργείται ικανοποιητικό κέρδος από τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται (Κεφάλας, 2019).

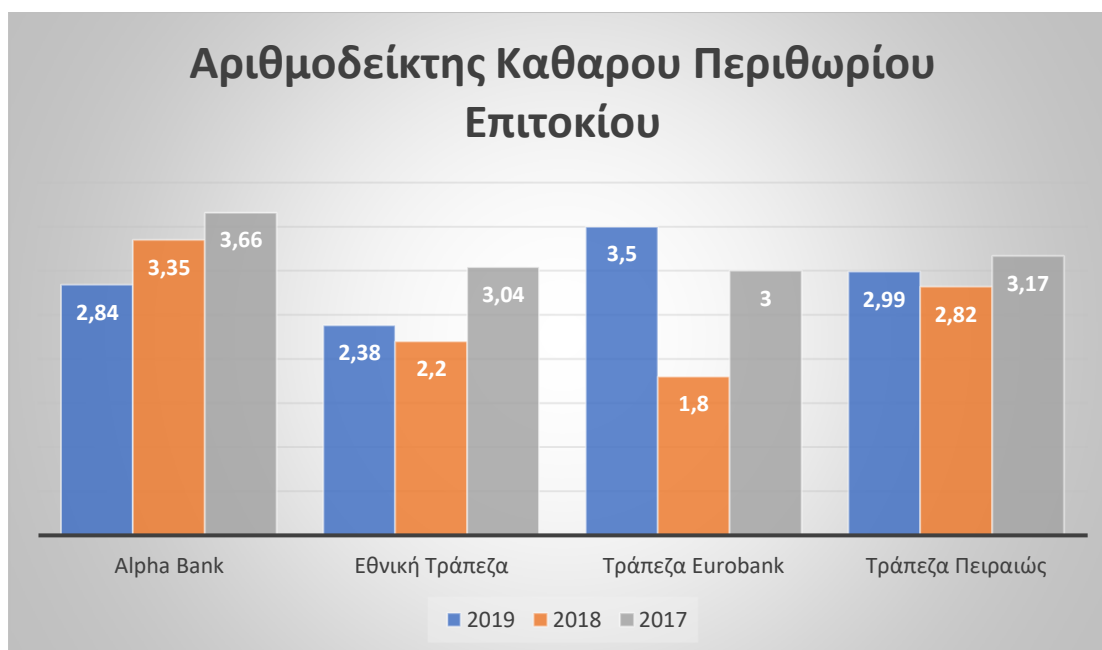
Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου (NIM)

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το πόσο ικανή είναι η τράπεζα να προκύπτουν έσοδα από την κύρια διαμεσολαβητική της λειτουργία. Με άλλα λόγια, ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης δείχνει το κατά πόσο η τράπεζα μπορεί να δέχεται, χρηματικά πλεονάσματα από νομικά ή φυσικά πρόσωπα μέσω της πληρωμής των τόκων και στη συνέχεια, να προχωράει δανείζοντάς τους σε άλλα πρόσωπα, για τα οποία είναι απαραίτητοι με τη μορφή δανεισμού. Η τιμή του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη επιδιώκεται να λαμβάνει ποσοστό τουλάχιστον 2% από τις τράπεζες, αφού έτσι εξασφαλίζονται υψηλά περιθώρια οργανικής κερδοφορίας. Ωστόσο, όπως προτείνει ο Κεφάλας (2008) με τη μελέτη του, ο αριθμοδείκτης αυτός πρέπει να φτάνει τουλάχιστον το 4%, για να μπορεί μία τράπεζα να θεωρηθεί ότι είναι υγιής. Ο τύπος του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη διαφαίνεται παρακάτω:

$$NIM = \frac{\text{Τόκοισόδων} - \text{τόκοιξόδων}}{\text{Μ. Οκερδοφόρωνστοιχείωνενεργητικούήκυκλοφορούνενεργητικό}}$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	2,84	3,35	3,66
Εθνική Τράπεζα	2,38	2,2	3,04
Τράπεζα Eurobank	2,18	2,82	2,91
Τράπεζα Πειραιώς	2,99	2,82	3,17

Όπως παρατηρείται, η Alpha Bank είναι η Τράπεζα που για τις χρονιές 2019 και 2018 έχει καλύτερο Καθαρό περιθώριο Επιτοκίου συγκριτικά με τις υπόλοιπες τρεις. Είναι αξιοσημείωτο δε ότι το καλύτερο περιθώριο της Alpha Bank παρατηρείται το 2017. Ωστόσο για το έτος 2019

η τράπεζα με τον καλύτερο αριθμοδείκτη καθαρού περιθωρίου επιτοκίου είναι η Eurobank. Ωστόσο, όπως διαφαίνεται στον Κεφάλαια (2019) καμία τράπεζα δεν φτάνει το 4% ως ένδειξη των σοβαρών ζητημάτων που τη συγκεκριμένη περίοδο ακόμα οι τράπεζες προσπαθούσαν να ανταπεξέλθουν.

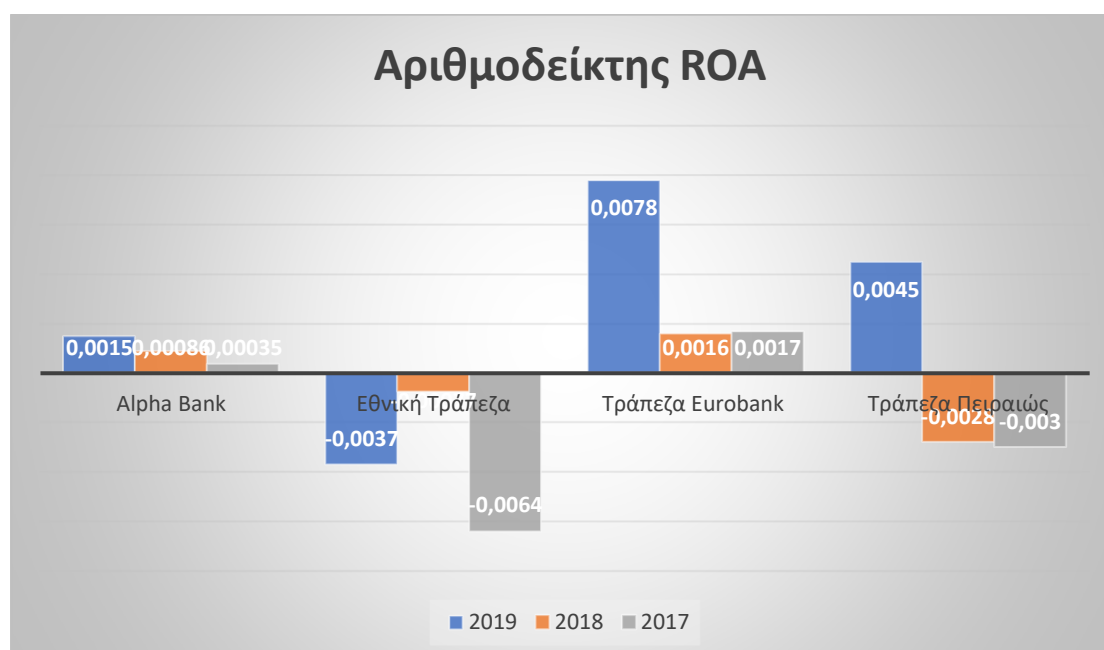
Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (ROA)

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης μετράει το πόσο αποδοτικά είναι τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας και συντελεί ως μέτρο προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της. Με άλλα λόγια, διαφαίνεται η ικανότητα της τράπεζας για οικονομική επιβίωση και για την προσέλκυση κεφαλαίων που μπορούν να επενδυθούν. Οι διαβαθμίσεις αξιολόγησης του Golin (2018) είναι <0,5 αδυναμίες, 0,5%-1% μέτριες, 1-2% Καλές, >2% πολύ καλές, >2,5% δείχνει είτε υψηλό πιστωτικό κίνδυνο, είτε έκτακτα έσοδα. Ο τύπος του αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού (ROA) είναι:

$$ROA = \frac{\text{Καθαρά κέρδη Τράπεζας}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ROA

	2019	2018	2017
Alpha Bank	0,15%	0,086%	0,035%
Εθνική Τράπεζα	(0,37) %	(0,077) %	(0,64) %
Τράπεζα Eurobank	0,78%	0,16%	0,17%
Τράπεζα Πειραιώς	0,45%	(0,28) %	(0,30) %

Όπως παρατηρείται από τους υπολογισμούς των δεικτών και για τις τέσσερις τράπεζες τα ποσοστά είναι κάτω από το 0,5 και σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρείται ότι τα ποσοστά είναι αρνητικά. Όπως προαναφέρθηκε ποσοστά κάτω από 0,5% δείχνουν ότι οι τράπεζες είναι αδύναμες κάτι που θεωρείται πραγματικότητα καθώς παρά την άνθηση που άρχισε να

επέρχεται κατά τη συγκεκριμένη τριετία η πτώση των καθαρών κερδών λόγω της κατάστασης επέφερε γενικότερη μείωση στο δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού.

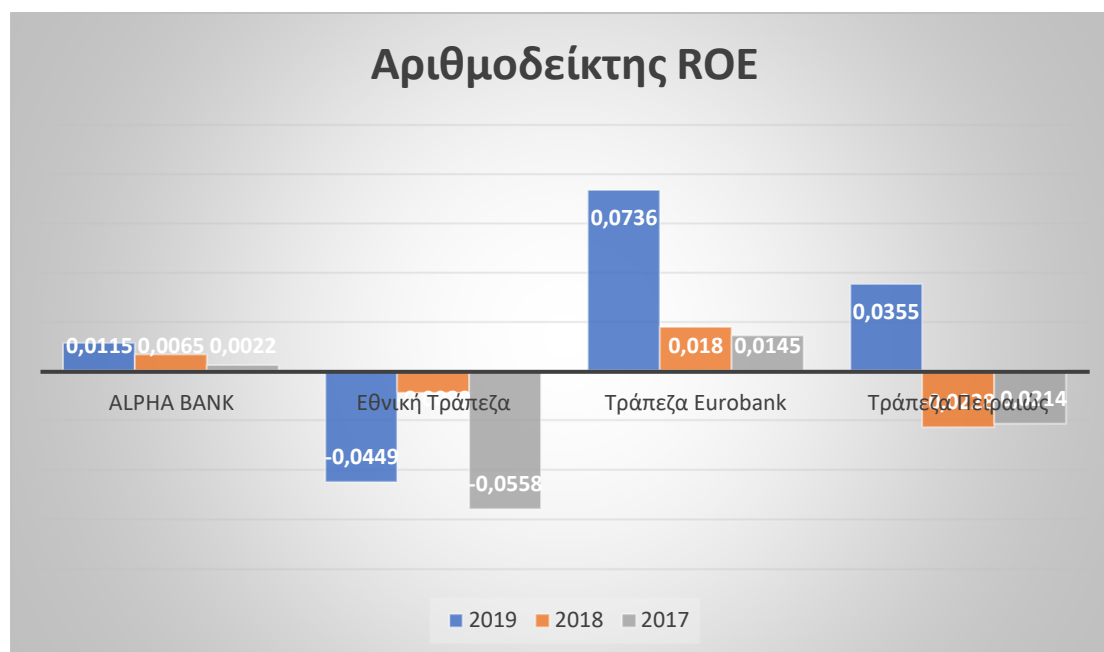
Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το πόσο κερδοφόρα είναι η δυναμική της τράπεζας και είναι ένδειξη του πόσο επιτυχώς μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση των κεφαλαίων του μετόχου. Κατά συνέπεια, προσμετράται η αποτελεσματικότητα, με την οποία τα κεφάλαια των φορέων της επιχείρησης αξιοποιούνται σε αυτήν και προφανώς, η μεγιστοποίησή του παρόντος δείκτη αποτελεί βασική προτεραιότητα της κάθε τράπεζας. Παρόλα αυτά, προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για την αποδοτικότητα και την κερδοφορία της τράπεζας καλό θα είναι να μην υπάρχει η στήριξη στο συγκεκριμένο δείκτη επειδή το υψηλό ποσοστό του μπορεί να είναι αποτέλεσμα του υψηλού δανεισμού της τράπεζας καθώς και υψηλότερη ανάληψη κινδύνων από το επιθυμητό.

$$ROE = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη Τράπεζας}}{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ROE

	2019	2018	2017
Alpha Bank	0,15%	0,086%	0,035%
Εθνική Τράπεζα	(0,37) %	(0,077) %	(0,64) %
Τράπεζα Eurobank	0,78%	0,16%	0,17%
Τράπεζα Πειραιώς	0,45%	(0,28) %	(0,30) %

Με την διενέργεια των υπολογισμών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων παρατηρείται ότι η τράπεζα που έχει την καλύτερη απόδοση σε ίδια κεφάλαια είναι η Τράπεζα Eurobank για το 2019 με δεύτερη καλύτερη την Τράπεζα Πειραιώς ενώ η αποδοτικότητα κεφαλαίου για την Εθνική Τράπεζα κυμαίνεται σε αρνητικά επίπεδα.

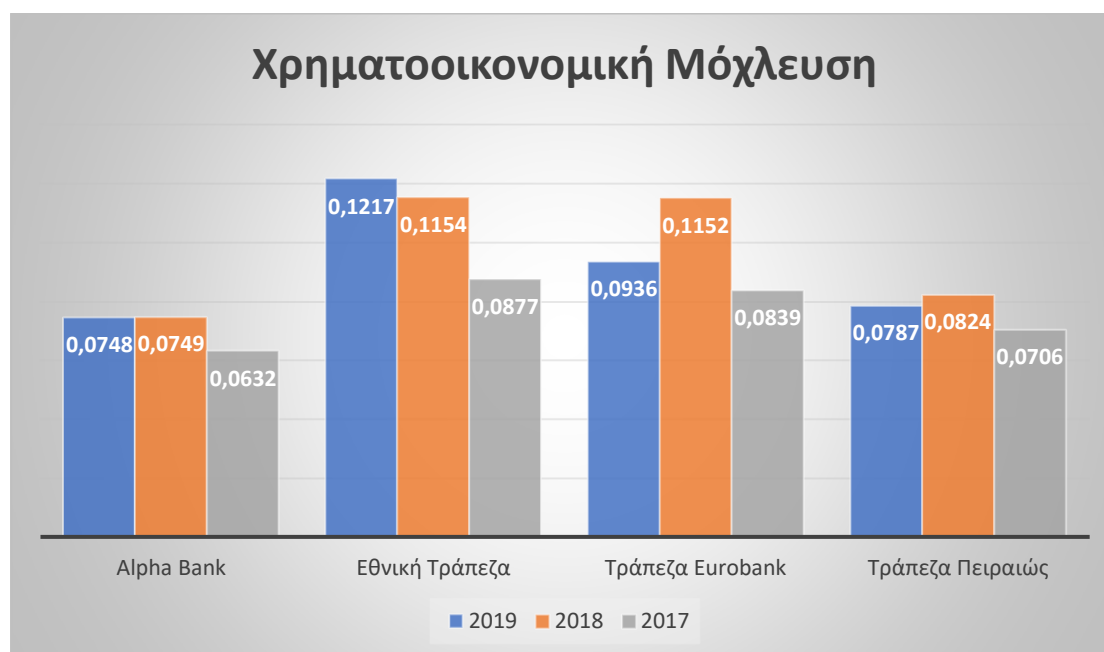
Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης ή Πολλαπλασιαστής Ίδιων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης δείχνει πόσες φορές μπορεί το ενεργητικό να καλύψει τα ίδια κεφάλαια. Όταν ο αριθμοδείκτης είναι υψηλός σημαίνει ότι η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι αυξημένη, αλλά την ίδια στιγμή ο κίνδυνος χρεοκοπίας είναι εξίσου αυξημένος για την τράπεζα. Κατά συνέπεια, οι αυξήσεις του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη οφείλονται στην αυξημένη χρήση ξένων κεφαλαίων και δείχνουν ότι αυξάνεται ο κίνδυνος χρεοκοπίας για την χρηματοπιστωτική τράπεζα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο τύπος της χρηματοοικονομικής μόχλευσης είναι ο λόγος του πηλίκου του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού της τράπεζας προς τον μέσο όρο των ιδίων κεφαλαίων της.

$$\text{Χρηματοοικονομική Μόχλευση} = \frac{\text{Ενεργητικό}}{\text{Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΟΧΛΕΥΣΗ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	7,48 %	7,49 %	6,32 %
Εθνική Τράπεζα	12,17 %	11,54 %	8,77 %
Τράπεζα Eurobank	9,36 %	11,52 %	8,39 %
Τράπεζα Πειραιώς	7,87 %	8,24 %	7,06 %

Όπως προαναφέρθηκε ο αριθμοδείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης αποτελεί ένδειξη του πόσες φορές είναι δυνατόν να καλύψει το ενεργητικό τα ίδια κεφάλαια και συνιστά ότι όταν υψηλός δηλώνει αυξημένη απόδοση των ιδίων κεφαλαίων αλλά και ταυτόχρονο κίνδυνο χρεωκοπίας. Παρατηρείται δε ότι την καλύτερη αξιοποίηση του ενεργητικού προς τα ίδια κεφάλαια επιτελεί η Εθνική Τράπεζα για το 2019 ενώ τη δεύτερη θέση κατέχει η Eurobank και την Τρίτη θέση η Τράπεζα Πειραιώς.

Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους:

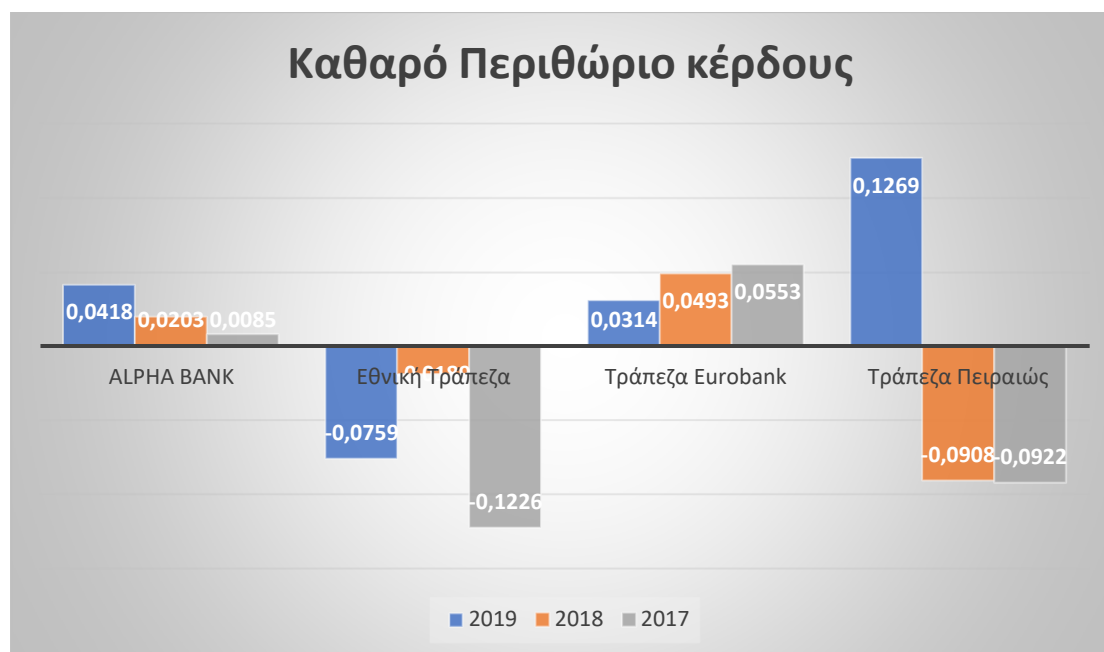
Ο δείκτης αυτός εξηγεί το πόσο αποτελεσματικά ελέγχει η Διοίκηση τα έξοδα όπως και τις πολιτικές τιμολόγησης των προϊόντων της. Προκειμένου να υπολογιστεί ο συγκεκριμένος

δείκτης αξιοποιούνται τα στοιχεία που παρέχονται από τις καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης, και ο τύπος υπολογισμού είναι ο ακόλουθος:

$$\text{Καθαρό Περιθώριο Κέρδους} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη μεταφορών}}{\text{Καθαρές πωλήσεις χρήσης}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	4,18 %	2,03 %	0,85 %
Εθνική Τράπεζα	(7,59) %	(1,89) %	(12,26) %
Τράπεζα Eurobank	3,14 %	4,93 %	5,53 %
Τράπεζα Πειραιώς	12,69%	(9,08) %	(9,22) %

Όπως παρατηρήθηκε από την ανάλυση, η Τράπεζα Πειραιώς είναι αυτή που διαφαίνεται να έχει τον καλύτερο δείκτη καθαρού περιθωρίου κέρδους για το 2019, με δεύτερη καλύτερη την Alpha Bank και Τρίτη την τράπεζα Eurobank. Αξίζει να σημειωθεί πως και για τις τρεις χρονιές του ενδιαφέροντος η Εθνική Τράπεζα παρουσίασε αρνητικό δείκτη καθαρού περιθωρίου κέρδους όπως και η Τράπεζα Πειραιώς για τα έτη 2018 και 2017. Σε αντίθεση για τις χρονιές 2017 δείκτης αυτός εξηγεί το πόσο αποτελεσματικά ελέγχει η Διοίκηση τα έξοδα όπως και τις πολιτικές τιμολόγησης των προϊόντων της.

B) Δείκτες Αποτελεσματικότητας

Στη διεθνή βιβλιογραφία εμφανίζονται να υπάρχουν αρκετές μονάδες μέτρησης της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων γενικά ωστόσο στην παρούσα εργασία θα αναλυθούν οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που αφορούν την αποτελεσματικότητα και είναι οι ακόλουθοι.

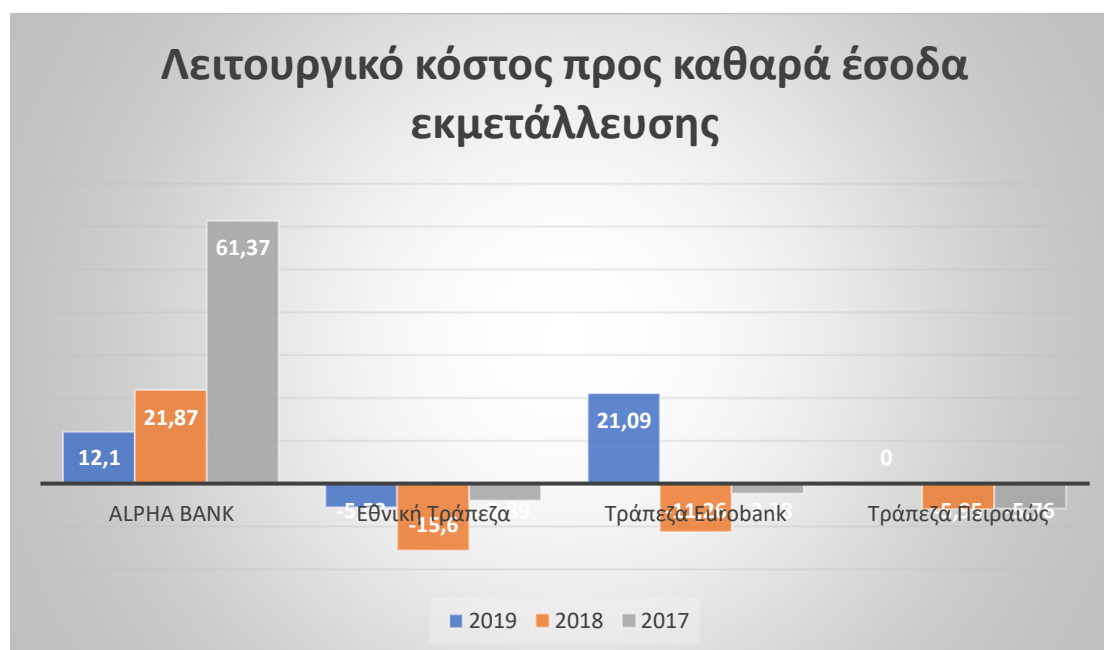
Αριθμοδείκτης Λειτουργικού Κόστους Προς Συνολικά Καθαρά Έσοδα Εκμετάλλευσης

Ο αριθμοδείκτης αυτός αντιπροσωπεύει το λειτουργικό κόστος ως μέρος των συνολικών καθαρών εσόδων εκμετάλλευσης της τράπεζας. Με άλλα λόγια, παρουσιάζει πόσα ήταν τα λειτουργικά κόστη, σε σύγκριση με τα καθαρά έσοδα. Όσο πιο υψηλό είναι το ποσοστό του αριθμοδείκτη, τόσο λιγότερο αποτελεσματική είναι η τράπεζα προκειμένου να δημιουργήσει έσοδα. Ο τύπος του δείκτη αποτελεί το πηλίκο του λειτουργικού κόστους της τράπεζας προς τα καθαρά έσοδα εκμετάλλευσης.

$$\text{Αριθμοδείκτης Λειτουργικού Κόστους} = \frac{\text{Λειτουργικό Κόστος}}{\text{Καθαρά Έσοδα εκμετάλλευσης}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	12,10 %	21,87 %	61,37 %
Εθνική Τράπεζα	(5,53) %	(15,6) %	(3,89)%
Τράπεζα Eurobank	21,09 %	(11,26) %	(2,28) %
Τράπεζα Πειραιώς	0%	(5,95) %	(5,76) %

Όπως προλέχθηκε, όσο πιο υψηλό διαφαίνεται να είναι από την χρηματοοικονομική ανάλυση το ποσοστό του αριθμοδείκτη, τόσο λιγότερο αποτελεσματική είναι η τράπεζα προκειμένου να δημιουργήσει έσοδα. Όπως φαίνεται από την ανάλυση του συγκεκριμένου δείκτη για τις τρεις χρονιές, η Alpha Bank για το έτος 2017 παρουσίαζε πολύ υψηλό ποσοστό, ενώ για το 2019 το ποσοστό της ήταν σε θετικό επίπεδο χαμηλό ένδειξη ότι η αποτελεσματικότητά της είχε αρχίσει να βελτιώνεται. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Εθνική Τράπεζα και η Τράπεζα Πειραιώς

είχαν αρνητικούς δείκτες ενώ για την Eurobank ο δείκτης ήταν αρνητικός για τα έτη 2017 και 2018 σε αντίθεση με το 2019 που σημείωσε άνοδο και βρέθηκε στη δεύτερη θέση πίσω από την Alpha Bank.

Αριθμοδείκτης Εξόδων Μη Σχετικών Με Τους Τόκους Προς Σύνολο Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης αυτός της αποτελεσματικότητας της τράπεζας παρουσιάζει τη σχέση ανάμεσα στα συνολικά έξοδα που όμως είναι άσχετα με την πληρωμή των τόκων και το σύνολο του ενεργητικού. Και αυτός ο δείκτης όπως και ο αριθμοδείκτης λειτουργικού κόστους προς συνολικά καθαρά έσοδα εκμετάλλευσης όσο μεγαλύτερος είναι τόσο πιο αναποτελεσματική είναι η τράπεζα. Ο τύπος του δείκτη αυτού δίνεται από το πηλίκο των εξόδων της τράπεζας μη σχετικών με τους τόκους, δηλαδή του αθροίσματος των λειτουργικών εξόδων και των εξόδων προμηθειών προς το σύνολο του ενεργητικού.

$$\text{Έξοδα μη σχετικά με τόκους προς σύνολο ενεργητικού} = \frac{\text{Έξοδα μη σχετικά με τόκους}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΜΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΟΚΟΥΣ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	1,22%	1,38 %	0,86 %
Εθνική Τράπεζα	3,01 %	2,34 %	2,82 %
Τράπεζα Eurobank	0,69 %	0,74 %	0,7 %
Τράπεζα Πειραιώς	1,21%	0,76 %	0,81 %

Σύμφωνα με την σημασία του συγκεκριμένου δείκτη, όσο πιο υψηλό ποσοστό παρουσιάζει τόσο πιο αναποτελεσματική θεωρείται η τράπεζα. Συνεπώς, η ανάλυση έδειξε ότι η πιο αναποτελεσματική από τις τέσσερις τράπεζες είναι η Τράπεζα Eurobank ενώ ακολουθούν η Τράπεζα Πειραιώς, η Alpha Bank και η Εθνική.

Γ) Δείκτες Ρευστότητας

Οι δείκτες ρευστότητας παρουσιάζουν την βραχυπρόθεσμη οικονομική θέση μιας επιχείρησης, καθώς επίσης και το κατά πόσο είναι ικανή να ανταπεξέρχεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Κατά συνέπεια, δείχνει το κατά πόσο μπορούν να μετατραπούν τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας σε μετρητά κάτι που αποτελεί σημαντικό παράγοντα σταθερότητας και προόδου.

Αριθμοδείκτης Ταμειακών Διαθεσίμων Προς Δάνεια & Απαιτήσεις Κατά Πελατών

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης δείχνει πόσο ποσοστό των δανείων που έχουν χορηγηθεί από την τράπεζα στους πελάτες της αποτελούν τα ταμειακά της διαθέσιμα. Όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης τόσο πιο ασφαλής είναι η τράπεζα επιδεικνύοντας επαρκή ανταπόκριση σε πιθανές καταστάσεις έκτακτων αναγκών ρευστότητας. Αυτός ο δείκτης είναι ο λόγος του αθροίσματος του ταμείου και των διαθεσίμων προς το σύνολο των δανείων και των απαιτήσεων έναντι των πελατών της.

$$\text{Ταμείο και Διαθέσιμα προς Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών} = \frac{\text{Ταμείο} + \text{Διαθέσιμα}}{\text{Δάνεια} + \text{Απαιτήσεις Κατά πελατών}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	5,16%	4,79 %	3,67 %
Εθνική Τράπεζα	12 %	17 %	3,10 %
Τράπεζα Eurobank	8,84 %	5,31 %	4,10 %
Τράπεζα Πειραιώς	8,5%	6,45 %	3,24 %

Κατόπιν της ανάλυσης, η τράπεζα με τον πιο υψηλό δείκτη που είναι ένδειξη ασφάλειας είναι η Εθνική ενώ ακολουθεί η Eurobank και η Πειραιώς και με τελευταία θέση την Alpha Bank.

Αριθμοδείκτης Απαιτήσεων Από Τράπεζες Προς Υποχρεώσεις Προς Τράπεζες

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το πως σχετίζονται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα, με άλλα λόγια δείχνει πόσο καλύπτονται οι υποχρεώσεις προς αυτά. Ως επί το πλείστο, και οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις θεωρούνται στοιχεία που έχουν υψηλή ρευστότητα εφόσον έχουν σχέση με συναλλαγές που πραγματοποιούνται βραχυπρόθεσμα. Ο δείκτης αυτός είναι το πηλίκο των απαιτήσεων από τράπεζες προς το σύνολο των υποχρεώσεων προς τις τράπεζες.

$$\text{Απαιτήσεις από τράπεζες προς Υποχρεώσεις προς Τράπεζες} = \frac{\text{Απαιτήσεις από τράπεζες}}{\text{Υποχρεώσεις προς τράπεζες}} \times 100$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΡΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	32,4 %	23,9 %	13,05 %
Εθνική Τράπεζα	66,8 %	33,7 %	23,6 %
Τράπεζα Eurobank	42,1 %	34,4 %	53,1 %
Τράπεζα Πειραιώς	39,6%	20,18 %	18,7 %

Όπως παρατηρήθηκε από το συγκεκριμένο δείκτη, εκτός από την τράπεζα Eurobank όπου παρουσίασε σκαμπανέβασμα με καλύτερη χρονιά της το 2017, οι υπόλοιπες τράπεζες σημείωσαν ανοδική πορεία από το 2017 στο 2019 λόγω ότι προφανώς αυξήθηκαν οι απαιτήσεις σε σύγκριση με τις υποχρεώσεις. Στην καλύτερη θέση από άποψη ρευστότητας όπως διαφαίνεται για το 2019 ήταν η Εθνική Τράπεζα, δεύτερη η Eurobank, τρίτη την Πειραιώς και τέταρτη την Alpha Bank.

Δ) Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας

Η κεφαλαιακή επάρκεια αποτελεί το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό μιας τράπεζας. Αν μια τράπεζα δεν πληροί τις προϋποθέσεις της κεφαλαιακής επάρκειας θεωρείται χρηματοοικονομικά ανίσχυρη και καθίσταται εξαιρετικός ο κίνδυνος να θεωρηθεί αναξιόπιστη. Αυτό συμβαίνει καθώς μια τράπεζα δεν έχει στη διάθεσή της ένα ικανοποιητικό ποσοστό ιδίων κεφαλαίων, η χρηματοδότησή της λαμβάνει χώρα από ξένα κεφάλαια τόσο των καταθετών όσο και των δανειστών της, τότε της είναι γνωστό ότι ακόμα και αν κάτι δεν πάει καλά και οδηγηθεί στην χρεοκοπία οι ιδιοκτήτες της δε θα ζημιωθούν ιδιαίτερα από την στιγμή που δεν έχουν συνεισφέρει χρήματα ως κεφάλαιο. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να αρχίσει να λειτουργεί με παράτολμο τρόπο προβαίνοντας δηλαδή σε επενδύσεις υψηλής απόδοσης και άρα υψηλού ρίσκου (όπως για παράδειγμα δίνοντας δάνεια χωρίς να θέτει πολύ αυστηρά κριτήρια) (*Κεφαλαιακή Επάρκεια, χ.χ.*).

Συνεπώς, οι μηχανισμοί αυτοάμυνας της έναντι της χρεοκοπίας θα χαλαρώνουν, κάτι που είναι δυνατό να οδηγήσει εκεί τελικά. Αντίθετα, τα κεφάλαια των ιδιοκτητών της αποτελούν μέρος της χρηματοδότησής της, τότε μια πιο συνετή διαχείριση θα κρίνεται από τους ιδιοκτήτες ως απαραίτητη, αφού μία πιθανή χρεοκοπία θα συνεπάγεται και απώλεια και του δικού τους κεφαλαίου ανάμεσα στα άλλα. Έτσι, καθώς η χρεωκοπία ενός τραπεζικού οργανισμού συνεπάγεται μια σειρά σοβαρών προβλημάτων σε μία οικονομία όπως η έναρξη μίας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η κεφαλαιακή επάρκεια είναι απαραίτητο να είναι ελεγχόμενη (*Κεφαλαιακή Επάρκεια, χ.χ.*).

Όταν μία τράπεζα αντιμετωπίζει ζητήματα κεφαλαιακής επάρκειας τότε είναι απαραίτητη η ανακεφαλαιοποίηση. Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών μπορεί να οριστεί ως η παροχή νέων κεφαλαίων προς τις τράπεζες που έχει τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου, στοχεύοντας να βελτιωθεί ο ισολογισμός τους και να αποφευχθεί η πτώχευσή τους. Η προέλευση των νέων αυτών κεφαλαίων είναι δυνατόν να είναι από τον ιδιωτικό τομέα, ενώ πιο συχνά είναι κρατική. Πιο συγκεκριμένα, σε μία τράπεζα αν εμφανιστούν ζημιές, αν το μετοχικό της κεφάλαιο δηλαδή τα ίδια κεφάλαια έχουν πληγεί αρκετά, τότε προκειμένου να ανακτήσει τη αξιοπιστία της και να εξακολουθήσει να λειτουργεί, είναι απαραίτητο το κεφάλαιό της να αναδημιουργηθεί και πιο συγκεκριμένα ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας να φτάσει πάλι στα κατώτερα επιτρεπτά όρια (*Κεφαλαιακή Επάρκεια, χ.χ.*).

$$\text{Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας} = \frac{\text{Κεφάλαιο Tier1} + \text{Κεφάλαιο Tier2}}{\text{Riskweighted Assets}}$$

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

	2019	2018	2017
Alpha Bank	13,35% %	13,3 %	15,82 %
Εθνική Τράπεζα	8,21 %	8,6 %	11,39 %
Τράπεζα Eurobank	10,6 %	8,6 %	11,9 %
Τράπεζα Πειραιώς	12,69%	12,12 %	14,1 %

Όπως παρατηρείται, η τράπεζα με το μεγαλύτερο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας είναι η Alpha Bank, ενώ ακολουθεί η Πειραιώς, η Eurobank και η Εθνική ως ένδειξη ανακεφαλαιοποίησης προηγούμενων ετών, με σκοπό να τονωθεί η κεφαλαιακή επάρκεια και να δημιουργηθεί ασφάλεια για την πορεία των λειτουργιών των τραπεζών.

4.3. Ποια τράπεζα είναι η καλύτερη στην Ελλάδα

Όπως υποστηρίζει ο Τσιριτάκης (2010), η θεωρητική σχέση ανάμεσα στο βαθμό συγκέντρωσης μιας τραπεζικής αγοράς και της ανταγωνιστικότητας αλλά και της αποτελεσματικότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τα οποία απαρτίζεται δεν είναι ξεκάθαρη, επομένως απαιτείται επιπλέον εμπειρική διερεύνηση. Η τάση συγκέντρωσης στις τραπεζικές αγορές παγκοσμίως, όπως και στην Ελληνική αγορά, έχει οδηγήσει τους ειδικούς να εξετάσουν την επίδραση που πιθανών να εξασκεί η συγκέντρωση στο καθαρό άνοιγμα των επιτοκίων χορηγήσεων και τραπεζικής χρηματοδότησης που αντιπροσωπεύεται από τον δείκτη Net Interest Margin - NIM. Η μεταβλητή αυτή λογίζεται ότι συνιστά στην πιο σαφή

μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών όσον αφορά τις πιο παραδοσιακές τραπεζικές δραστηριότητες. Η σχέση συγκέντρωσης ανταγωνιστικότητας και αποτελεσματικότητας, όπως αυτή αντιπροσωπεύεται από το μέγεθος του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου, ενδέχεται να είναι απόρροια της επιρροής από το κατά πόσο κανονικό είναι το ρυθμιστικό περιβάλλον (regulation) της αγοράς, τη σχέση ανταγωνιστικότητας-αποτελεσματικότητας, αλλά και άλλους θεσμικούς ή ειδικούς παράγοντες. Είναι σημαντικό να τονιστεί και το επίπεδο πληθωρισμού, που λογίζεται να ασκεί επιρροή κυρίως θετική στο καθαρό περιθώριο κέρδους προκαλώντας μεγαλύτερη ασυμμετρία στις λαμβανόμενες πληροφορίες. Η δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν οι επιχειρήσεις από την κεφαλαιαγορά υπάρχει πιθανότητα να πιέζει το καθαρό περιθώριο κέρδους, όπως επίσης το ίδιο μπορεί να συμβεί και με τον οικονομικό κύκλο που ασκεί επιδράσεις στο ύψος των επιτοκίων χορηγήσεων αλλά και των καταθέσεων (Τσιριτάκης, χ.χ.).

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω και σύμφωνα με την ανάλυση που προηγήθηκε αποδεικνύεται ότι η κάθε τράπεζα ξεχωριστά είναι δυνατή σε ξεχωριστούς τομείς έναντι των άλλων ως μέτρο επηρεασμού από την πρότερη κατάσταση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Επ' αυτής της βάσης, είναι σημαντικό να γίνει αναφορά σε διακρίσεις που δόθηκαν στις συγκεκριμένες τράπεζες κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης τριετίας. Αρχικά, η Alpha Bank αναδείχθηκε σε «Καλύτερη Τράπεζα στην Ελλάδα» στα “Awards for Excellence 2020” της διεθνούς οικονομικής έκδοσης “Euromoney” (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Ο Λόγος της βράβευσης της τράπεζας αποδίδεται στην προσαρμοστικότητά της, την ισχυρή κεφαλαιακή της θέση όπως και την υπευθυνότητά που επέδειξε όταν ξεκίνησε η πανδημία Covid-19. Οι προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται σε αυτή την περίπτωση αφορά την εμπειριστατωμένη ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, στα τραπεζικά ιδρύματα (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Το βραβείο απονέμεται, κατόπιν εκτενούς ανάλυσης των ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, στα τραπεζικά ιδρύματα που διακρίνονται έναντι των ανταγωνιστών τους και λόγω της δυναμικής παρουσίας τους στις διεθνείς και εγχώριες αγορές που δραστηριοποιούνται (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Σύμφωνα με την επιτροπή αξιολόγησης του “Euromoney”, η Alpha Bank αναγνωρίστηκε ως η “Καλύτερη Τράπεζα στην Ελλάδα” για το 2020 λόγω του γεγονότος της επίδειξης σύνεσης όσον αφορά τη διαχείριση των κεφαλαίων της αλλά και τον προγραμματισμό μίας εκ των μεγαλύτερων πιλοποιήσεων Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων στην ευρωπαϊκή αγορά, που είναι αναμενόμενο να συμβάλλει κατά το ήμισυ τους δείκτες Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων και Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων του Ομίλου (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Η Alpha Bank έχει αποδειχτεί ότι είναι ανθεκτική στην ικανότητά της να προσαρμόζεται στο διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, τηρώντας τη συνέπειά της στη στρατηγική του μετασχηματισμού της ώστε να μπορεί να ακολουθήσει τις επιβολές της νέας ψηφιακής εποχής, αναβαθμίζοντας αξιόλογα τους χρόνους εξυπηρέτησης (on-boarding) νέων Πελατών, Ιδιωτών και Επιχειρήσεων (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Τέλος, η Alpha Bank ανέλαβε την πρωτοβουλία με την υιοθέτηση μέτρων στήριξης για τους Πελάτες της μέσα στο όλο κλίμα που δημιουργήθηκε για μία ακόμα φορά έπειτα από την τεράστια οικονομική κρίση του 2008 από την πανδημία. Είναι αξιοσημείωτος και ο πρωταγωνιστικός της ρόλος στα χρηματοδοτικά προγράμματα που επιδοτούν ευρωπαϊκοί και εθνικοί φορείς. Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ότι η τράπεζα έχει διαθέσει, από τις αρχές του έτους, χρηματοδοτήσεις 2,3 δισεκατομμυρίων ευρώ προς τις επιχειρήσεις, ενώ διασφάλισε την παροχή διευκολύνσεων για τους Πελάτες της, όπως για παράδειγμα η παράταση

αποπληρωμής ή η αναστολή καταβολής δόσεων δανείων και πάλι ως αποτέλεσμα της υγειονομικής κρίσης (*Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη, 2020*).

Στον χώρο των τραπεζών υπάρχει τεράστιος ανταγωνισμός όπου οι τέσσερις βασικές τράπεζες Alpha Bank, Τράπεζα Πειραιώς, Eurobank και η Εθνική Τράπεζα να προσπαθούν να επικρατήσουν με κάθε τρόπο (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Η σημαντική διεθνής διάκριση της καλύτερης τράπεζας στην Ελλάδα που τιτλοφορείται “The Best Bank in Greece”, δόθηκε στην Τράπεζα Eurobank το 2019, για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά, στα πλαίσια των “Best Bank Awards” που απονέμονται για 26 χρόνια από το διεθνούς κύρους περιοδικό Global Finance (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Τα βραβεία του Global Finance που έχει αναγνωστικό κοινό σε 163 χώρες και συμπεριλαμβάνονται πρόεδροι, διευθύνοντες σύμβουλοι και υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών, αποτελούν ένα αναγνωρισμένο και αξιόπιστο πρότυπο επιχειρηματικής αριστείας (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Νικητές του φετινού διαγωνισμού είναι οι τράπεζες που κατάφεραν να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις ενώ ταυτόχρονα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών τους, στη δύσκολη συγκυρία για τις αγορές, πέτυχαν τους στόχους τους, θέτοντας παράλληλα τις βάσεις για επιτυχίες δυνητικά στο μέλλον (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Με σκοπό την αξιολόγηση των τραπεζών και την τελική επιλογή των νικητών, το Global Finance έλαβε υπόψη σειρά αντικειμενικών κριτηρίων ενώ συνυπολογίστηκαν οι απόψεις και οι εισηγήσεις των αναλυτών, διεθνών οίκων αξιολόγησης, τραπεζικών συμβούλων αλλά και στελεχών του χρηματοοικονομικού κλάδου (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Στα αντικειμενικά κριτήρια προκειμένου να απονεμηθεί το βραβείο συγκαταλέγονται η αύξηση του ενεργητικού, η κερδοφορία, η γεωγραφική εμβέλεια, οι υφιστάμενες στρατηγικές σχέσεις, η ανάπτυξη νέων εργασιών και η καινοτομία στα παρεχόμενα προϊόντα (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Επιπρόσθετα, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η ακρίβεια και η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης λήφθηκε υπόψη και δημοσκόπηση που διενεργήθηκε μεταξύ επιχειρηματιών – αναγνωστών του Global Finance (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

Όλη αυτή η αξιολόγηση οδήγησε την Eurobank στη διάκριση “The Best Bank in Greece” για τέταρτη συνεχή χρονιά διακρίνοντάς τη σε μία από τις κορυφαίες τράπεζες επιβεβαιώνοντάς την ισχυρή θέση της τράπεζας στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα και αναγνωρίζοντας την στρατηγική της για συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας και της ποικιλίας των προϊόντων και των υπηρεσιών της, δίνοντας έμφαση στον πελάτη, την καινοτομία, την εξωστρεφή δραστηριότητά της και την εύλογη προσαρμογή της σε ένα ολοένα πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον με σκοπό την ωφέλεια των πελατών της, των μετόχων της αλλά και συνάμα και της ελληνικής οικονομίας (*Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη, χ.χ.*).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παρά την υφιστάμενη κατάστασή του, δεν είναι εύκολο να προβλεφθεί η κατάσταση που θα βρίσκονται οι τράπεζες σε ένα ή δύο χρόνια αργότερα. Το 2015 ήταν μία χρονιά που επέφερε διακυμάνσεις στην οικονομία και πιο συγκεκριμένα οι τράπεζες επηρεάστηκαν άμεσα, κάτι που δεν μπορούσε εύκολα να προβλεφθεί στις αρχές του 2014, όταν η οικονομία είχε αρχίσει να ισχυροποιείται και να είναι σταθερή και ήταν σε ετοιμότητα ώστε να γίνει το μεγάλο αναπτυξιακό άλμα. Αλλά και το 2016 ειδώθηκε ως μία χρονιά που διαφάνηκαν αρνητικά στοιχεία στους ειδικούς. Κάποιοι επενδυτές θεώρησαν ότι η οικονομία θα αρχίσει να ανακάμπτει αφότου υπογράφηκε το 3ο Μνημόνιο κάτι που θα αποτελούσε σημείο σταθμό για την ανεργία οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Αυτοί οι επενδυτές έλαβαν την απόφαση να υποστηρίξουν την ελληνική οικονομία και το Νοέμβριο του 2015 μπήκαν στη τρίτη ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών με κεφάλαια που είχαν ύψος περίπου €8 δισεκατομμύρια. Ωστόσο, δεκατρείς μήνες αργότερα, περί τα τέλη του 2016 είχαν χάσει το 42% της αρχικής επένδυσης που έκαναν (Χαρδούβελης, 2018).

Στην σημερινή εποχή τα προβλήματα των τραπεζών εξακολουθούν να είναι σημαντικά. Υφίσταται το ζήτημα της εξάρτησης στη χρηματοδότησή τους από το Ευρωσύστημα, αλλά και των μη-εξυπηρετούμενων δανείων κάτι που είναι ένα τεράστιο ζήτημα όχι μόνο για τις τράπεζες αλλά και για την ελληνική οικονομία. Το ύψος τους δεν είναι ακόμα σταθερό, κάτι που είχε συμβεί νωρίτερα, στο τέλος του 2014, αλλά που η αυτο-προκληθείσα δεύτερη ελληνική κρίση του 2015, είχε ως αποτέλεσμα την επαναφορά στην προηγούμενη ανοδική του πορεία. Η Τράπεζα της Ελλάδος και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός των τραπεζών στην Ευρωζώνη έχουν θέσει πολλούς στόχους στις τράπεζες ώστε να μειωθούν δραστικά τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια έως το τέλος του 2019. Αλλά προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι υπάρχουν πολλές προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρωθούν. Πρώτον, θα πρέπει να ανακάμψει γρήγορα η οικονομία (Χαρδούβελης, 2018).

Στην Κύπρο, όπου τα ποσοστά των μη-εξυπηρετούμενων δανείων είναι το ίδιο μεγάλα ίσως ακόμα μεγαλύτερα, η ανάκαμψη της οικονομίας το 2015-2016 οδήγησε στην αντιστροφή της προηγούμενης ανοδικής τους πορεία. Περαιτέρω, αποτελεί σημαντική προϋπόθεση οι ενεργές πολιτικές μείωσης των μη-εξυπηρετούμενων δανείων με τη θεσμοθέτηση των απαραίτητων κινήτρων, π.χ. στα θέματα του εξωδικαστικού συμβιβασμού ή της απαλλαγής ευθυνών των τραπεζικών στελεχών. Επ' αυτού είναι απαραίτητη η μεγαλύτερη εγρήγορση από την πλευρά της κυβέρνησης. Τρίτον, προϋποτίθεται η ύπαρξη σταθερής και δυναμικής ηγεσίας από την πλευρά των τραπεζών. Δυστυχώς και στον τομέα αυτό υπάρχουν προβλήματα, αφού συστημικές τράπεζες παραμένουν ακέφαλες για μεγάλο χρονικό διάστημα (Χαρδούβελης, 2018).

Πιο μακροπρόθεσμα, οι προκλήσεις των τραπεζών ίσως αποτελέσουν απόρροια από νεοεισερχόμενους παράγοντες στην αγορά και τον ανταγωνισμό που θα φέρουν. Οι νέες τράπεζες δεν θα είναι ακολουθούνται με την κληρονομιά του παρελθόντος της κρίσης. Ο ανταγωνισμός ίσως έρθει και από το χώρο των νέων τεχνολογιών, αλλά αυτό είναι ένας παράγοντας που ασκεί επιρροή σε όλες τις τράπεζες παγκοσμίως, και όχι μόνο τις ελληνικές. Κατά γενική ομολογία, στον χρηματοοικονομικό χώρο, οι μεγάλες αλλαγές θα επέλθουν αν βρεθεί λύση στο ασφαλιστικό σωστά και έτσι γίνει η απαρχή ενός οικειοθελούς τρίτου πυλώνα αποταμίευσης αφορολόγητων εισοδημάτων που στοχεύουν τις συντάξεις (Χαρδούβελης, 2018).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alpha, Πειραιώς, Eurobank, Εθνική: Ποια αναδείχθηκε η καλύτερη τράπεζα στην Ελλάδα. Έκπληξη (χ.χ.) Διαθέσιμο στο: <https://www.fimes.gr/2019/05/eurobank-kaluteri-trapeza/>

Αποστόλου Α., *Εκτίμηση της Αποδοτικότητας με χρήση Αριθμοδεικτών* (2015) Διαθέσιμο στο: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3748/1/02_chapter_6.pdf

Golin *The Bank Credit Analysis Handbook: A Guide for Analysts, Bankers & Investors* (2001) 1st Edition. s.l.: John Wileyand Sons, 2001

Hayes A. *Capital Adequacy Ratio - CAR*(2020) Διαθέσιμο στο: <https://www.investopedia.com/terms/c/capitaladequacyratio.asp>

Ιστορική Αναδρομή (χ.χ.) Διαθέσιμο στο: <https://www.alpha.gr/el/omilos/alpha-bank/istoria>

Ιστορικά Στοιχεία (χ.χ.) Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/el/the-group/the-bank/history>

Ιστορική Διαδρομή του Ομίλου (χ.χ.) Διαθέσιμο στο: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/poioi-eimaste/istoriki-diadromi>

Καραμούζης Ν., «Ο μεγάλος ελέφαντας στο δωμάτιο» (2019) Διαθέσιμο στο: https://www.grant-thornton.gr/insights/article/nkaramouzis_article/

Κεφαλάς Σ. *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος για τα έτη 2005-2015* (2019) Διπλωματική Εργασία Διαθέσιμο στο: <https://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/20269/%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Κουρτάλη Ε. *Η πανδημία έκλεισε τις αγορές για τις ελληνικές τράπεζες* (2020) Διαθέσιμο στο: <https://www.kathimerini.gr/economy/local/1076556/i-pandimia-ekleise-tis-agores-gia-tis-ellinikes-trapezes/>

Κωστοπούλου Ν. *Χρηματοοικονομική ανάλυση των τραπεζικών ιδρυμάτων την περίοδο 2007-2011* (2013) Διπλωματική εργασία Διαθέσιμο στο: <http://ikee.lib.auth.gr/record/131735/files/GRI-2013-10412.pdf>

Μαλλιάρη Ν., *Απολογισμός «Ζημιών» από COVID-19 για τις τράπεζες* (2020) Διαθέσιμο στο: <https://www.capital.gr/epixeiriseis/3477133/apologismos-zimion-apo-covid-19-gia-tis-trapezes>

Οικονομικές καταστάσεις σε pdf Διαθέσιμο στο: <https://www.athexgroup.gr/el/web/guest/financial-statements-in-pdf-format>

Οικονομικές Καταστάσεις & Λοιπές Πληροφορίες Διαθέσιμο στο: [Οικονομικές Καταστάσεις & Λοιπές Πληροφορίες | Τράπεζα Πειραιώς \(piraeusholdings.gr\)](https://www.piraeusholdings.gr/loipis-pληροφορίες)

Παπαδέας Π. *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών καταστάσεων* (2015) Διαθέσιμο στο: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/2450/1/02_chapter_2.pdf

Πολίτης Χ., *Κεφαλαιακή Επάρκεια* (χ.χ.) Διαθέσιμο στο: <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/kefalaiakh-eparkeia>

Ποια τράπεζα αναδείχθηκε η καλύτερη (2020) Διαθέσιμο στο: <https://banks.com.gr/poia-trapeza-anadeichthike-kalyteri-stin-ellada/>

Σκαπέρδα Μ., Συγκριτική ανάλυση αποδοτικότητας στον Τραπεζικό Τομέα (2012)
Διπλωματική Εργασία Διαθέσιμο στο:
[https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/5970/3/Nimertis_Skaperda\(de\).pdf](https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/5970/3/Nimertis_Skaperda(de).pdf)

Τράπεζα Πειραιώς (χ.χ.) Διαθέσιμο στο:
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1_%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CF%82

Τσιριτάκης Ε., Συγκέντρωση και Ανταγωνιστικότητα στον Τραπεζικό τομέα (χ.χ.) Διαθέσιμο στο:
<https://www.hba.gr/5Ek dosis/UplPDFs/sylogikostomos/11-c%20TSIRITAKHS%20207-228.pdf>

Χαρδούβελης Γ., Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στα χρόνια της κρίσης (2018) Διαθέσιμο στο:
https://bankfin.unipi.gr/wp-content/uploads/2018/06/%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%92%CE%99%CE%92%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%98%CE%97%CE%9A%CE%97_%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F-%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A0%CE%95%CE%96%CE%99%CE%9A%CE%9F-%CE%A3%CE%A5%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91-%CE%A3%CE%A4%CE%91-%CE%A7%CE%A1%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%9A%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97%CE%A3-%CE%A7%CE%91%CE%A1%CE%94%CE%9F%CE%A5%CE%92%CE%95%CE%9B%CE%97%CE%A3-teliko.pdf